

**BTW
CARROUSEL
FRAUDE**

BTW CARROUSEL FRAUDE

Door Europees parlements lid Bart Staes
en Antoine Buedts

Gepubliceerd op 12 juli 2011, BRUSSEL

www.bartstaes.be
Overname toegestaan mits bronvermelding

INHOUDSOPGAVE

1. Proloog
2. De belasting over de toegevoegde waarde.
3. Het verleden en het ontstaan van btw-carrousels
  3. 1. Grijze of parallelle markt
  3. 2. Strijd tegen fiscale fraude
  3. 3. Verschillen in btw-tarieven
  3. 4. Intrinsieke zwakke plekken van het btw-systeem
  3. 5. Vereenvoudigde douaneformaliteiten binnen de EU en soepelere controle
4. Bestanddelen van de carrouselfraude
  4. 1. De niet-indiener
  4. 2. Persoon, die de niet-betaalde btw van een schatkist terugvordert
5. Analyse van een “carrousel”
6. Werking van een carrousel en schema's
7. Andere fraudevormen
  7. 1. Sluik invoer
  7. 2. Fictieve invoer
    7. 2. 1. Via transitverkeer
    7. 2. 2. Via valse douanestempels
  7. 3. Petroleumfraude
8. Overzicht van de Europese btw-tarieven per lidstaat
9. Europees overzicht van de regeling “verlegging van de heffing”
10. Houding en aanpak van Justitie in België
11. Suggesties
12. Epiloog

1. Proloog

Hallucinant!

“Europa, een paradijs voor fraudeurs”. In een aantal artikelen, die in de tweede helft van 1992 in financiële tijdschriften verschenen, werd gewezen op de gevaren van de nieuwe 'open' Europese wetgeving, die op 1 januari 1993 van kracht zou worden. De weerslag, inhoud en teneur van de meeste artikelen over de situatie die in Europa zou ontstaan was weinig rooskleurig. Plastisch gesteld zou men kunnen spreken van de EU als een reuzengrote gatenkaas, met hier en daar een glimp van kaas.

Fiscale raadgevers van naam en faam, hebben het openstellen van de binnengrenzen in het kader van “Europa 1993” als risicovol omschreven en waarschuwden voor de gevaren van toenemende fiscale fraude.

Om de veranderingen te begeleiden, werd een "groene telefoon voor Europa '93" geïnstalleerd en bemand met bekwame fiscale ambtenaren. Het was eens een tijdig initiatief, waarbij de Belgische overheid gedurende acht maanden twaalf gespecialiseerde ambtenaren vrijmaakte om vragen te beantwoorden. Dat overheidsinitiatief werd - gezien de stortvloed aan telefonische reacties - door de "onwetende buitenwereld" naar waarde geschat.

Achteraf kwam aan het licht dat toen al het gevoel bestond dat het op één of andere manier fout kon en zou lopen. Bij het aanhoren van bepaalde vragen via de "groene telefoonlijn" werd immers duidelijk dat een aantal personen de uitersten van het nieuwe Europese systeem en de mazen in het net zocht.

Bonafide personen legden een probleem voor, dat onmiddellijk of pas naderhand kon worden opgelost. Vaak bleef het bij deze ene telefoon. Minder bonafide personen belden veel vaker en hadden meer problemen met de gegeven antwoorden en borduurden soms opzichtelijk verder op niet noodzakelijke details.

Een citaat van een fiscaal specialist, dat destijds de toekomstige situatie vrij goed illustreerde:

«Een situatie, die per definitie het risico vergroot op fictieve verkopen, de recuperatie van btw en van carrousels met alle financiële gevolgen van dien voor de Europese publieke schatkisten...»

Zelfs de toenmalige minister van Financiën, de heer Philippe Maystadt (toen al!), was zich van het komende probleem bewust, toen hij in een toespraak aan de vooravond van de grote veranderingen in 1993 het volgende zei: *“De opheffing van de fiscale grenzen zal met het verdwijnen van de douanecontroles binnen de gemeenschap gepaard gaan. Deze vorm van controle zal door een andere moeten worden vervangen om een explosieve groei van de fiscale fraude in de Europese Unie te verhinderen.”*

Het nieuwe "open" Europees btw-systeem, in voege getreden op 1 januari 1993, heeft grote en opvallende gelijkenissen met het toenmalige Benelux-systeem.

Iedereen die een beetje vertrouwd is met deze situatie weet welke reuzegrote problemen toen werden veroorzaakt. De btw-fraudemogelijkheden waren ook toen al quasi onuitputtelijk.

Tussen België, Nederland en Luxemburg bestaan al sinds mensenheugenis geen fiscale grenzen meer. Bij grensovergang tussen één van deze drie landen vinden controles plaats op basis van de toen nog bestaande invoer- en uitvoerlistings. Tussen 1980 en 1993 werkt men met Benelux-douanelijsten waarop de uitvoer en invoer moet worden geregistreerd.

Ondanks dit controle-instrument neemt de fraude steeds grotere proporties aan en wordt die langzamerhand bekend als "carrouselfraude".

Ook het ruimere publiek leert deze criminele "kermismolen" kennen. Vanaf 1 januari 1993 komen daar de witteboordencriminelen bij. Vanaf die datum zijn er immers spelers uit twaalf Europese landen, die naar hartenlust vette winsten uit deze onschuldig lijkende fraude puren.

Op de volgende bladzijden van dit rapport volgt de kroniek van een aangekondigde, maar zeer vermijdbare financiële Europese catastrofe. In tijden waarin de Europese Unie kraakt onder het gewicht van een eurocrisis en de bevolking van de meeste lidstaten zich geconfronteerd ziet met draconische en historische besparingen, is dit een bijzonder tragisch verhaal van menselijke fouten, verkeerde politieke inschattingen en oneindige criminele hebzucht. De meest conservatieve schattingen stellen dat de btw-fraude intussen geschat kan worden op 80 tot 100 miljard euro voor de EU-27. Met dit rapport wil Europees parlements lid Bart Staes (Groen!), rapporteur over btw-fraude en het Groenboek btw dat de Europese Commissie einde 2011 publiceert, niet alleen enkele oorzaken van deze aderlating voor de Europese schatkisten beschrijven, maar ook zeer concrete oplossingen aandragen.

2. De belasting over de toegevoegde waarde

Elke democraat zou bereid moeten zijn om te pleiten voor een eenvoudige, transparante en eerlijke belasting. Zonder kan een democratische rechtsstaat eenvoudigweg niet functioneren.

Het vroegere "zegelsysteem" was eerder complex en te vergelijken met een waterval van taksen. Maar de nieuwe belasting op de toegevoegde waarde (btw) van januari 1971 zou de nadelen van het zegelsysteem doen vergeten. Een belangrijk principe van de btw is dat het gaat om een *verbruiksbelasting*, die uiteindelijk alleen door de *eindverbruiker* wordt betaald.

In het rapport van de Nederlandse parlementaire onderzoekscommissie Van Traa, naar georganiseerde misdaad en opsporingstechnieken, verwoordt men het als volgt: *“Het uitgangspunt inzake de heffing van omzetbelasting is vrij eenvoudig: wanneer bedrijf A goederen koopt, wordt hem door de leverancier omzetbelasting in rekening gebracht. De leverancier draagt de omzetbelasting af aan de belastingdienst en de koper kan dit bedrag bij de belastingdienst terugvragen. Wanneer bedrijf A de goederen weer doorverkoop, brengt hij op zijn beurt de omzetbelasting in rekening van zijn afnemer en draagt dat af aan de belastingdienst. De facto draait de laatste schakel in de handelsketen, veelal de consument, op voor de betaling van de omzetbelasting.*

De omzetbelasting is een verbruiks- of bestedingsbelasting. Met betrekking tot activiteiten van publieke en private lichamen dient de heffing plaats te vinden in het land waar het geleverde product / de geleverde dienst uiteindelijk door de consument wordt verbruikt. Als gevolg van dit uitgangspunt hoeft over uitgevoerde goederen geen omzetbelasting betaald te worden (in belasting-technische termen spreekt men in dit verband van het 0%-tarief). Over de import van goederen is daarentegen wel omzetbelasting verschuldigd in het land van invoer. Het beginsel dat de omzetbelasting in het land van bestemming geheven wordt, wordt aangeduid als het bestemmingslandbeginsel. Alle EU-landen kennen een vergelijkbare btw-regelgeving.”

Door het principe van de btw-aftrek, zijn de goederen of diensten voor de handelaar of dienstverlener “belastingsschoon” en dus vrij van enige verbruiksbelasting. Dit is een erg belangrijke troef voor elk exportland, zeker voor België.

Het is inherent aan het btw-systeem dat iedere belastingplichtige de ontvanger van de btw is, die door hem op de uitgereikte facturen wordt aangerekend. Na verrekening van de aftrekbare btw, door de leveranciers aangerekend, en de ontvangen btw, aangerekend aan de klanten, blijft er hoe dan ook een saldo over. Dit saldo bestaat uit een verschuldigd bedrag te betalen aan de schatkist, zijnde de overheid.

Of nog anders geformuleerd: bij btw-fraude gaat het erom dat velen btw terugvorderen van de staat, zonder dat er ergens anders iemand die btw heeft betaald. De boekhouding van landen wordt al vele jarenlang voor miljarden euro scheefgetrokken. Het is de grootste diefstal onder de neus van heel Europa die we eigenlijk collectief laten voortduren. In tijden van miljardenbesparingen die volledige samenlevingen serieus pijn doen, is dit een absurde en onhoudbare situatie.

Indien iedere deelnemer aan het systeem het hierboven beschreven eenvoudige principe correct en eerlijk toepast, zou er geen enkel probleem zijn. Dan werkt het btw-systeem inderdaad perfect en naadloos. Iedere btw-ontvanger betaalt of krijgt terug. Maar dat is helaas de theorie.

Ondertussen is bewezen dat er veel te veel btw-belastingplichtigen als ontvangers hun rol slecht of helemaal niet naar behoren vervullen. Btw-fraude staat in de categorie fiscale of financiële criminaliteit - in de EU-27 goed voor 200 tot 250 miljard euro per jaar - al vele jaren met stip bovenaan.

3. Het ontstaan van btw-carrousel

De Benelux is, na het afschaffen in 1980 van het allerlaatste Benelux-douanedocument, de zogenaamde *Benelux 50*, het trainingsveld voor de btw-carrousel. Naar hartenlust wordt er door witteboordencriminelen geëxperimenteerd met de meest waanzinnige circuits.

Aangezien er in de jaren '80, vooral in België, heel hoge tarieven gelden voor alle hifi-, audio- en videoapparatuur, zijn deze populaire goederen het ideale doelwit om snel rijk te worden.

Er is niet alleen het btw-tarief van 25% op van toepassing, maar ook een luxetaks van 8%. Zeer verleidelijk om via papieren circuits per transactie en vooral per vrachtwagenlading tegelijk gemakkelijk en vrij risicoloos 33% te verdienen.

Het is nog steeds een raadsel waarom er destijds nooit enig regerings-, parlaments- of senaatslid over heeft nagedacht hoe dit onmogelijk te maken. Helaas, driemaal helaas, ook toen zag niemand het probleem of wilde niemand het probleem zien of er dieper op ingaan. De schade voor de samenleving is even enorm als onzichtbaar.

Tenslotte wordt 'slechts' de schatkist geplunderd. Er komt geen bloedvergieten aan te pas, er zijn geen rokende riotguns of revolvers te zien. Deze fiscale criminaliteit is niet mediageniek genoeg om er aandacht aan te besteden. Het is politiek niet sexy genoeg. De sluipende en vooral stille belastingsverhogingen worden door de bevolking toch zonder morren geslikt. Waarom hiervan balen?

Toch oordeelden in het begin van de jaren tachtig een paar gewetensvolle, allesbehalve "luie ambtenaren" van de B.B.I. uit België en de F.I.O.D uit Nederland, dat het zo niet verder kan. Zij besluiten de handen ineen te slaan en btw-fraude aan te pakken. En al van bij het begin is het raak.

Het eerste onderzoek wordt begin jaren tachtig succesvol afgerond: één fraudecircuit met hifiapparatuur wordt ontdekt, ontmanteld en opgerold. Heel snel komt aan het licht dat het geen alleenstaand geval is. Meerdere circuits in de Benelux worden ontdekt en onderzocht. Dan al vermoeden de speurders dat de ontdekte fraudesystemen al veel langer bestaan.

Door de constructie van de ontdekte netwerken hanteert men vrij snel de bewoording "fraudecarrousel", afgekort "carrousel". Het gaat er bij die carrousel in het bijzonder om

“de goederen op de meest verwarrend mogelijke manier tussen landen te doen of laten circuleren”. In Nederland beschrijft men het als ***“carrouselrijden”***.

In het verslag van de Nederlandse parlementaire onderzoekscommissie Van Traa, halverwege de jaren '90, omschrijft men de in “dit onderzoek meest frequent aangetroffen vormen van fraude, te weten btw-fraude” als volgt: *“Fraudes met omzetbelasting vinden plaats met echte en fictieve goederen. In het geval van 'papierhandel' is slechts sprake van slachtofferschap, in casu van de overheid die belastinginkomsten derft. Deze vorm van fraude is derhalve overwegend parasitair van aard. Indien er daarentegen echte goederen in het geding zijn, kan zich een symbiotisch element aandienen in de vorm van vertegenwoordigers van de 'wettige' bedrijfstak die er geen been in zien de als gevolg van de fraudeconstructie aanzienlijk in prijs gedaalde goederen op de markt te brengen. Zonder dure reclamecampagnes en marketingstrategieën wordt de legale handel via een btw-carrousel in staat gesteld de consument met spectaculaire kortingen op zijn wenken te bedienen. Vanwege de ambiguïteit van btw-fraude zal allereerst uit de doeken worden gedaan hoe door middel van fictieve handel in fictieve goederen de overheid met een aanzienlijke schadepost kan worden opgezaald.”*

Algemeen kan worden gesteld dat deze “carrousel” de goederen letterlijk én figuurlijk laten circuleren, zonder enige duidelijke en economische reden, behalve het frauderen, via een groot aantal tussenschakels en door overschrijding van meerdere grenzen. Op deze manier wordt zowel voor de fiscale als de gerechtelijke diensten, een zeer ondoorzichtige keten geschapen. Dit is natuurlijk precies de bedoeling en de ideale uitgangspositie voor wie van deze fraude niet alleen een hobby maar een beroep maken.

Volgende elementen dragen bij aan het verschijnsel 'carrouselfraude':

- de grijze of parallelle handel
- de strijd tegen de fiscale fraude
- de verschillende btw-tarieven in de EU-lidstaten
- de intrinsieke zwakheden van het btw-systeem
- het verdwijnen van de douaneformaliteiten binnen de EU en de versoepeling van douanecontrole

Deze vijf elementen worden hierna afzonderlijk besproken.

3. 1. Grijze of parallelle handel

Multinationale firma's verdelen de wereldmarkt naar eigen goeddunken. Volgens hun smaak en strategie hebben hun hoofdzetels, verspreid over de hele wereld, het monopolie over volgende aspecten: de verkoop, de prijsbepaling, keuze van de voortverkopers enz...

Een anoniem maar reëel voorbeeld uit de jaren '80:

- Een multinational X uit Duitsland verkoopt huishoudelijke apparatuur en is verantwoordelijk voor België, Nederland en Luxemburg. In eigen land kan deze firma minimumverkooprijzen opleggen, die hoger zijn dan in België en weigeren te verkopen aan handelaren die deze minimumrijzen niet respecteren. De Europese vrije markt was toen nog niet zo vrij als we nu gewend zijn.
- Bedrijven uit Duitsland, die om eender welke reden niet rechtstreeks bij multinational X uit Duitsland kunnen kopen, kunnen of mogen zich ook niet bevoorraden bij de afdelingen in België, Nederland of Luxemburg.
- Indien die bedrijven toch zouden aankopen bij vestigingen van multinational X in de Benelux, hebben deze afdelingen gegarandeerd problemen met het moederhuis. Ook de afdelingen in België, Nederland en Luxemburg hebben er alle belang bij een zo groot mogelijke lokale omzet te realiseren.
- De praktijk leert dat de afdelingen in België, Nederland en Luxemburg officieel aan een firma in hun eigen land verkopen. Bij voorbaat staat het echter vast dat de goederen in de praktijk naar Duitsland worden uitgevoerd.
- Om zich tegenover het moederbedrijf in te dekken wordt een systeem van transacties bedacht en worden er, indien nuttig en gewenst, meerdere schakels tussengevoegd om deze transacties te kunnen volgen. Zo vermijdt men dat de multinational X uit Duitsland grote distributieketens kan droogleggen.

Deze handelsvorm is op zich niet onwettig, noch illegaal en is geen vorm van fraude. Maar hij ligt wel mede aan de basis van het ontstaan van de carrousels.

3. 2. Strijd tegen de fiscale fraude

In meerdere lidstaten wordt de strijd tegen de fiscale fraude, zoals zwart geld en het sjoemelen met belastinginkomsten, opgedreven. Met opzet frauderen op nationaal niveau is dus moeilijker. In de jaren '80 ontstaat langzaam het besef, ook bij de bevolking, dat fraude

in de Benelux ernstige proporties aanneemt. Maar grensoverschrijdende fraude is veel moeilijker op te sporen, laten staan gecoördineerd te controleren. Dit simpele feit biedt ongekende en ongebreidelde mogelijkheden voor georganiseerde criminaliteit. Het intensifiëren van de strijd tegen fiscale fraude leidt er helaas ook toe dat de actoren worden aangespoord tot het bedenken van complexe en ingewikkelde, grensoverschrijdende systemen. Één ervan is de carrouselfraude.

3. 3. Verschillen in btw-tarieven

De verschillende tarieven in EU-lidstaten werken het opzetten van gesofistikeerde en moeilijk te doorgronden systemen in de hand. Dit waren in het verleden diverse btw-tarieven voor audio- en videoapparatuur:

- België: 33% (25% btw en 8% speciale luxetaks),
- Nederland: 18,5%,
- Duitsland: 14%,
- Luxemburg: 12%.

Hoe ging men te werk?

1. De goederen werden op papier vanuit Nederland naar Duitsland uitgevoerd, met betaling van Duitse btw, naar al dan niet fictieve Duitse personen en/of firma's.
2. Feitelijk werden de goederen op slukse wijze naar België vervoerd, uiteraard zonder btw, en dan verder in België op de "zwarte" markt verkocht.

Gezien het verschil in btw-tarieven wordt er hier niet alleen een reuze fiscale winst maar ook een 'leuke' commerciële winst geboekt van al snel vele tienduizenden euro per transactie.

Het gelijkmaken van de btw-tarieven zou de btw-carroussels in België, in theorie, minder aantrekkelijk maken. De spanning tussen deze tarieven in de verschillende EU-lidstaten is nog steeds vrij aanzienlijk en het Belgische tarief behoort niet tot de laagste van de EU. Maar wie heeft er nu nog aandacht voor het gelijkschakelen van de btw-tarieven? "Politiek onhaalbaar!", klinkt het dan steevast.

Het nivelleren van de btw-tarieven is zeker niet zaligmakend en zal deze fraudevorm niet compleet uitschakelen. Omschakelen naar andere sectoren en andere vormen van fiscale fraude ligt voor de hand. Waar het controlewerk zich in het verleden toespitste op de

sectoren met de hoogste tarieven (zie boven), valt het nu op dat het huidige lagere Belgische tarief, 21%, in een veelheid van sectoren aanleiding geeft tot het opzetten van btw-carroussels. Het gebeurt bij mobiele telefonie, computerchips en textiel. Ook de handel in tweedehandswagens lijkt een onuitputtelijke melkkoe te zijn, waarmee snel grof geld verdiend kan worden.

3. 4. Intrinsieke zwakke punten van het btw-systeem

De btw wordt geheven op een materiële transactie, het leveren van een product of het verrichten van een dienst (al moeten vermeld dat bij btw over diensten in mindere mate wordt gefraudeerd).

Deze handeling wordt vastgelegd in *de factuur*, die als basis dient voor zowel het betalen van de verschuldigde btw als de aftrek van de btw. De factuur is meteen ook de zwakke schakel in de btw-keten.

Het is voor de fiscale controlediensten vrijwel onmogelijk al deze materiële transacties in de opeenvolgende facturatie tussen leverancier en klant fysiek op te volgen en te controleren. In eerste instantie wordt nagegaan wat er op de factuur is vermeld. Voor de “kenners” en personen ter kwader trouw is het immers heel simpel om fictieve en/of valse facturen te maken en te misbruiken.

En per definitie heeft een controle bijna altijd plaats *nadat* de handeling is afgelopen en de factuur is geboekt. De werkelijkheid is dan nog moeilijker of gewoon niet meer te achterhalen.

In essentie kan het btw-systeem dus alleen goed functioneren als iedereen tijdig en correct alle wettelijke verplichtingen nakomt. Iedereen weet dat dit helaas een illusie is. In de handen van onbetrouwbare individuen en vennootschappen is dit zelfs de gedroomde en niet te missen mogelijkheid om te frauderen.

Bij *georganiseerd misbruik* van de factuur of de facturenstroom, spreken we van btw-carrouselfraude.

Zeer opmerkelijk is dat een precieze beschrijving van deze fraudevorm in geen enkel wetboek, Europese richtlijn of verordening woordelijk terug te vinden. Daarom is het in een internationale context - en dat is per definitie elke btw-carroussel - ook zo moeilijk aan te

tonen en juridisch te bewijzen. De Europese wetgever heeft hier duidelijk zitten slapen en zo mede een oneindige criminele geldstroom gecreëerd. Een duidelijke en uniforme Europese definitie van btw-carrousels is, in het licht van grensoverschrijdende juridische samenwerking, dan ook dringend nodig.

3. 5. Vereenvoudigde douaneformaliteiten binnen de EU en soepelere controle

Om technische maar veel eerder om economische redenen, zijn de douaneformaliteiten in de loop der jaren beetje bij beetje vereenvoudigd en versoepeld om de voor bedrijven ondraaglijke en ingewikkelde douaneadministratie te vereenvoudigen. Fysieke controles gebeuren al een tijd eerder uitzonderlijk en sporadisch dan gericht.

Tussen de Benelux-landen geldt er sinds 1971 een vrij soepele regeling. Er is de verlegging van de btw naar het binnenland en de grensformaliteiten en documenten zijn vervangen door een kopij van de factuur. In de handel tussen bijvoorbeeld Nederland en België betaalde een importeur voorheen aan de grens contant invoerrechten. Dit kon worden verlegd naar het eigen land, via een papieren btw-aangifte. Vanaf 1984 tot 1 januari 1993 gebruikt men hiervoor het document "Benelux 50".

Het Groothertogdom Luxemburg geeft op dat moment de meest brede interpretatie aan deze regeling en past ze louter pro forma toe. Voor Nederland is er bij invoer principieel geen fysieke controle van de goederen meer. De uitvoer wordt vastgesteld door een eenvoudige stempel op de voorgelegde factuur. En klaar is Kees! In België volstaat bij het overschrijden van de nationale grenzen, voor in- of uitvoer, het voorleggen en afgeven van een kopij van de factuur.

De Belgische wetgeving is tot vandaag formeler en strenger in haar bewoordingen. Het is niet voldoende de opgelegde formaliteiten te vervullen. De uitvoer moet worden bewezen aan de hand van een "geheel van bewijsstukken". Daartoe behoren ook de bestelbon, het vervoersdocument, het betalingsbewijs enzovoorts.

In 1989 wordt in de Benelux ook de wisselcontrole afgeschaft. Vroeger moest een betaling vanuit of naar het buitenland, verplicht via een bankrekening lopen en vergezeld zijn van respectievelijk een formulier "model B" of "model A". Dit document werd dan door het B.L.I.W. (Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel) gecontroleerd. Door de afschaffing

hiervan kan er voortaan ook in het buitenland met contant geld worden betaald en is niet langer een overschrijving nodig.

Het is overduidelijk dat deze maatregel eerder “fraudebevorderend” werkte en zijn eigenlijke doel, de administratieve papiermolen te vereenvoudigen, totaal heeft gemist. Een efficiënt controlemiddel werd onder valse voorwendsels afgeschaft. Dit gebeurde omdat men de handel tussen landen wilde bevorderen, in de stille hoop dat de handelaren niet zouden frauderen. Het was dan ook een ondoordachte en naïeve maatregel, die de deur voor contante betalingen open zette en daarmee ook betalingen met zwart geld en witwasserij.

De EU-grenzen zijn verre van waterdicht en het is kinderlijk eenvoudig om via niet gecontroleerde grensovergangen goederen over eender welke grens te brengen, zonder ook maar enige fysieke controle.

Vastgestelde overtredingen tijdens de zeldzame controles die wél plaatsvonden, werden steevast geweten aan “een materiële fout” of een “tekort aan fiscale kennis”. Toen was het al aartsmoelijk om dit soort nieuwe witteboordencriminelen op strafbare fouten of heterdaad te betrappen. Met de jaren en met 27 EU-lidstaten is het er niet echt op verbeterd.

4. Bestanddelen van de btw-carrouselfraude

De factuur is de as van het systeem, vervalsing en namaak hiervan zijn kinderspel.

Goederenuitvoer is van btw vrijgesteld. België is een typisch exportland. Heel veel bedrijven hebben bijna alleen maar buitenlandse markten en voeren hun hele productie uit. Om een financieel zware voorfinanciering van de btw te verlichten, bestond er in het btw-wetboek het artikel 43. Volgens dit artikel kon er een vergunning worden aangevraagd om binnenlandse aankopen zonder btw te verrichten, mits men een aantal opgelegde verplichtingen nakwam. Dit artikel werd echter op 1 januari 1993 opgeheven, op het moment dat de Europese interne markt in werking trad.

Tot 1 januari 1993 is er btw verschuldigd bij invoer over eender welke grens in de toenmalige E.E.G., behalve in de Benelux. Een belastingplichtige in de Benelux wordt men geacht in zijn periodieke btw-aangiften de btw zelf correct te verrekenen. De 'goedgelovige' overheid speelt eigenlijk voor Sinterklaas.

Vanaf 1 januari 1993 wordt de regel van "de verlegging van de heffing van de btw naar de in te dienen periodieke btw-aangifte" in de EU veralgemeend bij Europees grensoverschrijdende handelstransacties.

Door deze Europese wetswijziging wordt de hele toenmalige E.E.G. één grote zone zonder interne douanegrenzen.

Uitvoer betekent vanaf dan, datgene wat men over de buitengrenzen van de E.E.G., naar zogenaamde derde landen, vervoert. Handelsstromen tussen Europese lidstaten werd '*intracommunautaire handel*'. Uitvoer werd '*intracommunautaire levering*' en invoer werd '*intracommunautaire verwerving*'.

Maar omdat malafide personen handig gebruik gaan maken van het btw-systeem, moet vaders Staat veel grotere btw-sommen terugbetalen, dan voor 1 januari 1993 het geval was.

In zijn meest naakte en eenvoudige vorm zijn er slechts twee elementen nodig om deze feitelijke oplichting ten nadele van de schatkist te plegen. Het gaat om:

1. de niet-indiener/niet-betaler of niet-betaler, en

2. diegene die niet-betaalde verschuldigde btw aftrekt en terugvordert van de schatkist.

4. 1. De niet-indiener/niet-betaler

Deze persoon (of bedrijf) is de noodzakelijke eerste schakel van het systeem. Hij voert in met verlegging van de heffing (bij het overschrijden van een grens wordt de btw niet-betaald), of hij voert tijdelijk in, via het T-stelsel, een iets meer complexe aangelegenheid.

Door de verlegging van de heffing toe te passen, worden vanuit het buitenland facturen uitgereikt aan natuurlijke of rechtspersonen, die echter geen btw-aangiften indienen.

Een greep uit de mogelijkheden:

1. **Fictieve personen of firma's.** Het gaat hier om niet bestaande entiteiten, die uiteraard met geen enkele wettelijke verplichting in orde zijn, ze worden misbruikt om de werkelijke ontvanger van uitgevoerde goederen te verbergen, en er gebeuren aankopen bij deze "spoken", die dus de aangerekende btw niet-betalen, maar voor de ontvanger van de factuur wel aftrekbare btw genereren.

Deze methode geraakt in de aanloop naar 1 januari 1993 bijna totaal in onbruik, omdat de pakkans vergroot is. Later wordt deze piste totaal verlaten, omdat er minstens een geldig btw-nummer moet worden opgegeven.

2. **De buffer of stroman, in Nederland plastisch omschreven als de "katvanger".** Formeel gaat het hier om echt opgerichte vennootschappen met alles erop en eraan of natuurlijke personen, die doen alsof zij bonafide zijn. Feitelijk gaat het om eerder marginale personen, zoals gefailleerden, analfabeten, verslaafden. Zij krijgen gemiddeld 2 procent van de verdiende som in natura uitbetaald. Katvangers worden dan in een kantoor 'geïnstalleerd' om de schijn van een echte bedrijfsvoering op te houden en gaan door het leven als zakenlui, die facturen uitreiken, contracten sluiten enzovoort. De bedenker van deze schakels is bij daglicht natuurlijk nooit te bespeuren.

Na een fiscale of gerechtelijke tussenkomst worden deze 'handelaren' gewoon in de steek gelaten en draaien ze voor alle schade op. Het resultaat is steeds navenant: een kei kan je niet stropen. Hun enige functie is de aandacht van het eigenlijke brein

achter de fraude af te leiden. Het komt vaak voor dat zij onmiddellijk na het registreren van het btw-nummer gewoon van de kaart verdwijnen en fysiek onvindbaar zijn.

Deze in bepaalde milieus vrij goed ingeburgerd techniek, wint na 1 januari 1993 nog aan belang. De “katvanger”-constructie - opgericht in een andere lidstaat dan de organisator - biedt volgende voordelen:

- de eraan uitgereikte factuur is vrijgesteld van btw;
  - de door hen verrichte leveringen komen niet voor op de ‘intracommunautaire listing’ of hebben een onderschatte waarde. Elke btw-plichtige moet per kwartaal kenbaar maken welke goederen intracommunautair zijn geleverd (met naam, btw-nummer en bedrag) en dat wordt op die lijsten bijgehouden. Deze gegevens kunnen dan vergeleken worden met de aangegeven omzetbelasting, die de desbetreffende afnemer in eigen land heeft gedaan. Indien er verschillen blijken tussen de listing en de belastingaangifte, kunnen vragen worden gesteld aan de afnemer door de eigen belastingdienst: de controle van de omzetbelasting voert elk land zelf uit.
3. **Kopen van “slapers”,** of de zogenaamde **“slapende vennootschap”**. De rubriek “te koop” in advertentiebladen wordt door kenners uit het milieu met veel aandacht gelezen; bij voorkeur staat de activiteit al *on hold* wat voor carrouselisten de gedroomde en gegeerde prooi is.

Algemene kanttekeningen bij wat in 4.1. naar voren is gebracht.

Geen van bovenstaande schakels zijn een lang leven beschoren. Door de btw-administratie worden zij meestal automatisch door het computersysteem gedetecteerd, jammer genoeg niet onmiddellijk maar pas na verloop van tijd, ongeveer zes maanden, als er geen aangifte is ingediend.

Daarbij vergeleken is het niet-betalen van btw een slimmere zet. De “katvanger” dient wel tijdig aangiften in, maar betaalt nooit btw. Het btw-rekening-courant systeem was echter nog niet in staat dit snel in kaart te brengen. Daardoor is er regelmatig veel tijd verloren in het opsporen van de betrokkenen en was de vogel, die van de onrechtmatige aftrek had geprofiteerd, al lang vliegen.

4. 2. Diegene, die de niet-betaalde btw aftrekt en van de schatkist terugvordert

Hij of zij is de werkelijke organisator, die een niet indiener in de keten van de carrousel heeft geïnstalleerd. Naar zijn believen wordt een niet indiener ingezet, hetgeen nuttig en noodzakelijk is om snel en efficiënt niet-betaalde btw af te trekken en terug te vorderen van de schatkist. Dit is oplichting van de zuiverste soort.

- In de boekhouding worden de facturen van de niet-indieners en de niet-betalers ingeschreven en wordt het btw-bedrag als aftrekbare btw geboekt.
- Tevens worden er zoveel als mogelijk verkoopfacturen ingeschreven die vrijgesteld zijn van btw wegens echte of gefingeerde uitvoer.
- Zo wordt ervoor gezorgd dat op het einde van de indieningperiode het btw-saldo altijd “terug te betalen en terug te vorderen” is.

Hoe kan uitvoer worden geveinsd?

Wat volgt is een greep uit de bestaande mogelijkheden voor januari 1993:

- Het overschrijden van eender welke landsgrens met een lege vrachtwagen, waarvan de fictieve waarde van bijvoorbeeld hifi-apparatuur al snel 250.000 euro bedraagt. Dankzij een percentage van 33 procent, betekent dat een derde van dat bedrag aan btw van de staat kan worden teruggevorderd. Er waren slechts steekproefsgewijs controles, dus de pakkans was klein.
- Het overschrijden van eender welke landsgrens met een vrachtwagen, waarvan de lading slechts gedeeltelijk uit goederen bestaat en voor het overgrote deel uit lege dozen of verpakkingen.
- Het overschrijden van eender welke landsgrens met een vrachtwagen, geladen met waardeloze rommel, waarbij ervoor wordt gezorgd dat er een douanedocument wordt opgesteld dat geldig voor uitvoer wordt afgestempeld. Vanzelfsprekend worden de bedragen gigantisch overschat, er wordt met miljoenen tegelijk gerekend en gegoocheld!
- Het binnenlands factureren zonder btw, aangevend dat de afnemer de goederen onmiddellijk zal uitvoeren, terwijl de goederen in feite nooit worden uitgevoerd.
- Het verkopen aan ambassades, consulaten en internationaal erkende vertegenwoordigingen is vrijgesteld van btw, mits aan een aantal formaliteiten is voldaan; het is echter heel eenvoudig dergelijke attesten na te maken. Deze

vervalsingen zijn zeer moeilijk aan te tonen en hoe verder het land in kwestie van België is verwijderd, hoe moeilijker het is om de “waarheid” te ontdekken.

Het namaken van douanestempels

In de Benelux-tijd was het vrij eenvoudig, er moest slechts met drie landen worden rekening gehouden. In de E.E.G. liggen de zaken iets ingewikkelder, want het gamma aan na te maken stempels is ineens groot en slechts van een aantal landen is het erg moeilijk om stempels na te maken.

Een even groot probleem zijn de gestolen douanestempels. Er bestaan in de archieven rekken vol met meldingen van “verdwenen” douanestempels. Af en toe worden er individuen onderschept met tassen, gevuld met deze gestolen “waardevolle” voorwerpen. Een echte plaag.

Het manipuleren van transit documenten, T-documenten

Het gebruik van deze documenten is aan meer formaliteiten onderworpen dan een gewoon douanedocument.

De kunst bestaat erin de opeenvolgende bestemmingen van de aangegeven goederen zo veel mogelijk te wijzigen zodat de controlediensten er helemaal geen zicht meer op hebben. Vanzelfsprekend spelen hier zowel de nagemaakte als gestolen douanestempels een rol.

In 1996 en 1997 onderzoekt een onderzoekscommissie van het Europees Parlement - trouwens de allereerste onderzoekscommissie onder de bepalingen van het Verdrag van Maastricht - het geheel van de transitfraude.

De onderzoekscommissie stelt vast dat het controlesysteem inzake transitverkeer een archaïsch systeem is. Vrachtwagens in transit moeten bij het douanekantoor waar de goederen de Unie binnenkomen een papier laten afstempelen, vervolgens door de Unie rijden en bij het douanekantoor waar de goederen de Unie verlaten dat document weer laten afstempelen. Dat document moet dan worden teruggestuurd naar het douanekantoor van invoer.

Daar waren heel wat problemen mee. Die papieren kwamen veel te laat terug, soms pas na drie, vier maanden. Er was het probleem van valse papieren. Er was ook het probleem van nagemaakte stempels. Een van de belangrijkste aanbevelingen van die

onderzoekscommissie was dan ook dit hele archaïsche, op papier en stempels gebaseerde systeem, te informatiseren.

Dit NCTS-systeem werd geleidelijk ingevoerd, is ondertussen operationeel in alle lidstaten en het helpt de douanediensden in *real time* te detecteren of goederen illegaal aan het douanetoezicht ontsnappen. Een enorme vooruitgang dus. Dit alles sluit natuurlijk niet uit dat er nog altijd valse verklaringen van aangifte kunnen worden gedaan.

5. Analyse van de “carrousel”

Het gaat erom om een gesloten keten, eigenlijk een oneindige lus, van goederen te creëren. De goederen worden één of meerdere malen “rond” gefactureerd, de werkelijke verkoop ervan wordt geveinsd en is absoluut fictie. Afhankelijk van de bedoeling worden één of meerdere niet-indieners of niet-betalers op de strategisch belangrijke plaatsen geposteerd. Wil je dit opsporen, dan moet je weten waar en hoe de oplichting ten nadele van welke schatkist zal gebeuren.

De goederen blijven in handen van de eerste verkoper, de bedenker, organisator, profiteur en begunstigde van de carrousel, of komen naar hem of een medeplichtige terug.

De bedoeling is even duidelijk als logisch:

- om enerzijds de verschuldigde btw één of meerdere malen te ontduiken en effectief terug te vorderen van de schatkist en
- anderzijds de goederen tegen zeer concurrerende prijzen op de zwarte markt te brengen, vaak zelfs onder de aankoopprijs.

Wat waren de fundamentele wettelijke veranderingen op 1 januari 1993, die dit fenomeen hebben versterkt en uitgebreid?

- de de facto invoering van de Europese verlegging van de heffing van de btw naar de aangifte;
- door het afschaffen van de interne Europese grenzen verdwenen de begrippen uitvoer en invoer. Deze werden respectievelijk vervangen door “intracommunautaire levering” en “verwerving” en daarmee verdwenen ook de douanedocumenten, die de uitvoer en de invoer over de binnengrenzen vaststelden;
- de bewijslast van de intracommunautaire levering is puur administratief en formalistisch geworden, de factuur werd de as waarrond alles draaide, samen met bijbehorende documenten;
- aangezien de btw niet meer aan de grens was verschuldigd, werd de berekening en verrekening ervan verlegd naar de periodiek in te dienen btw-aangifte door de afnemer;
- uitvoer betekende vanaf toen het overschrijden van de buitengrenzen van de EU;

- invoer betekende vanaf toen het binnenbrengen van goederen bij het overschrijden van de buitengrenzen van de EU

6. Werking van een carrousel

Uit het eindrapport van de Nederlandse parlementaire commissie Van Traa: *“De parasitaire variant van een van de meest frequent aangetroffen vormen van fraude, is btw-fraude. Fraudes met omzetbelasting vinden plaats met echte en fictieve goederen. In het geval van «papierhandel» is slechts sprake van slachtofferschap, in casu van de overheid die belastinginkomsten derft. Deze vorm van fraude is derhalve overwegend parasitair van aard. Indien er daarentegen echte goederen in het geding zijn, kan zich een symbiotisch element aandienen in de vorm van vertegenwoordigers van de «wettige» bedrijfstak die er geen been in zien de als gevolg van de fraudeconstructie aanzienlijk in prijs gedaalde goederen op de markt te brengen. Zonder dure reclamecampagnes en marketingstrategieën wordt de legale handel via een btw-carrousel in staat gesteld de consument met spectaculaire kortingen op zijn wenken te bedienen.”*

In de loop der jaren werden dit soort carrousel door intensief fiscaal onderzoek blootgelegd. (Hiervoor verwijzen we naar bijlage 2, waarin deze systemen schematisch worden weergegeven).

Een paar becijferde modellen tonen duidelijk aan dat deze fraudevorm zeer virulent is en de reguliere economie grondig ontregelt. Het is zuivere oplichting, die steeds door een bende wordt gepleegd, al dan niet gesteund door legale bedrijven.

Het kan niet genoeg worden benadrukt dat de schatkist van elke lidstaat wordt leeggeplunderd, en erger nog, wordt leeggezogen. Ondanks alle acties en de vele goedbedoelde Europese initiatieven, tiert deze fraudevorm nog altijd welig verder en is ze nog steeds in volle glorie aanwezig.

Natuurlijk zijn er lidstaten, die deze fraudevorm beheersen. België bijvoorbeeld behoort tot de top van EU-lidstaten die btw-fraude hard aanpakt. Alleen is het zo dat deze frauduleuze draak ontelbare koppen telt en één kop afhakken heeft geen enkele zin. Zo zijn opsporingsonderzoeken in België vaak Pyrrusoverwinningen.

Deze fraude wordt gewoon naar een andere, nieuwe EU-lidstaat geëxporteerd of overgeplant, waar de kennis en know how niet of nog niet voldoende aanwezig zijn. Één maatregel in lidstaat A is enkel goed voor deze lidstaat; bij verminderde aandacht worden

lidstaten B, C of D getroffen door het probleem, omdat het bij hen wettelijk niet goed is geregeld of niet van dichtbij wordt opgevolgd wegens onvoldoende opsporingscapaciteit.

Nemen wij twee voorbeelden met landen, die geografisch ver van elkaar zijn verwijderd en waartussen de taalverschillen zeer groot zijn.

Voorbeeld 1. Een Bulgaarse leverancier reikt aan een Ierse klant een factuur met Bulgaarse btw uit. Het taalverschil wordt nog geaccentueerd door het verschillende schrift. De grote afstand tussen beide landen draagt allicht niet bij aan een goed contact om te controleren of beide documenten identiek zijn.

Eerst en vooral is er de vraag of de Bulgaarse leverancier te goeder trouw is en niet meedraait in een frauduleus circuit. Voorafgaand aan de leverancier kunnen er in Bulgarije een buffer en niet-indiener zijn tussen geschoven, om daar al de Bulgaarse btw te stelen. Het resultaat is dat de Bulgaarse schatkist wordt opgelicht, de verschuldigde btw wordt er niet-betaald.

Bij de Ierse klant wordt deze Bulgaarse btw uiteraard rechtmatig afgetrokken, in de veronderstelling dat de factuur identiek is aan de uitgereikte Bulgaarse factuur en de Ierse klant te goeder trouw.

Voorbeeld 2. Een Estse leverancier reikt aan een Portugese klant, gevestigd op het eiland Madeira, een factuur met Estse btw uit. Het taalverschil is ook hier significant, de taalwortels zijn totaal verschillend. De zeer grote afstand tussen beide landen, draagt ook hier niet bij aan een goed contact om te controleren of beide documenten identiek zijn.

Eerst en vooral is er het probleem of de Estse leverancier te goeder trouw is en niet meedraait in een frauduleus circuit. Voorafgaand aan de leverancier kunnen er in Estland een buffer en niet-indiener zijn tussen geschoven om daar al de Estse btw te stelen. Het resultaat is dat de Estse schatkist wordt opgelicht, de verschuldigde btw wordt er niet-betaald.

Bij de Portugese klant uit het eigengereide en vrijpostige Madeira wordt deze Estse btw uiteraard rechtmatig afgetrokken in de veronderstelling dat de factuur identiek is aan de uitgereikte Estse factuur en de Portugese klant te goeder trouw.

De eerste scheefftrekking van het btw-systeem is dat niet-betaalde btw wordt afgetrokken.

De tweede scheeftrekking bestaat erin dat er 2 verschillende documenten worden opgesteld, respectievelijk een Bulgaars en een Iers document en Ests en een Portugees document. Naar gelang de noden en de organisatie zijn er 2 mogelijkheden:

1. a.) **De Bulgaarse organisator wil maximum profiteren** en reikt een factuur met Bulgaarse btw uit, die hij naar zijn Ierse klant stuurt en deze Bulgaarse btw wordt uiteraard niet-betaald. De Ierse klant werkt mee en krijgt via zijn recht op aftrek ook zijn deel.

1. b.) **De Ierse klant is de organisator en vraagt een grotere factuur** om zich via zijn recht op aftrek een groter deel van de koek toe te eigenen en zijn leverancier te laten meeprofitieren door hem onder de tafel een deel uit te keren.

2. a.) **De Estse organisator wil maximum profiteren** en reikt een factuur met Estse btw uit, die hij naar zijn Portugese klant stuurt en deze Estse btw wordt uiteraard niet-betaald. Die Portugese klant werkt mee en krijgt via zijn recht op aftrek ook zijn deel.

2. b.) **De Portugese klant is de organisator en vraagt een grotere factuur** om zich via zijn recht op aftrek een groter deel van de koek toe te eigenen en zijn leverancier te laten meeprofitieren door hem onder de tafel een deel uit te keren.

Een derde scheeftrekking kan erin bestaan dat alle deelnemers er samen vrolijk op los frauderen. De aangerekende btw, zowel in Bulgarije als in Estland wordt niet betaald.

Zowel in Ierland als in Madeira wordt gebruik gemaakt van een grotere dan de oorspronkelijk uitgereikte factuur. Zo wordt Europa viermaal opgelicht en bestolen.

Wat hier wordt beschreven is noch denkbeeldig noch virtueel. Het is een aan de waarschijnlijkheid grenzende zekerheid dat de grote btw-bonzen deze en andere nieuwe fraudesystemen al lang hebben uitgetekend om "tijdig" te anticiperen op eventuele Europese veranderingen.

7. Andere fraudevormen

7. 1. Sluik invoer

Om de Europese wetgeving in verband met het uitwisselen van intracommunautaire gegevens te omzeilen, werd volgend systeem uitgedokterd:

- Iemand koopt goederen in Spanje (bijvoorbeeld Rolex en laptops) en neemt deze mee in zijn bagage met bestemming Genève. Als bewijs wordt een geldig uitvoerdocument opgesteld en hij neemt inderdaad het vliegtuig naar Genève.
- In Genève neemt hij via de transithall een vlucht naar Berlijn.
- De goederen worden zo Duitsland binnengesmokkeld en zullen nooit op een intracommunautaire listing worden vermeld.

7. 2. Fictieve uitvoer

7. 2. 1. Via de transithall van eender welke luchthaven in de EU

Vanaf 1 januari 1993 betekent uitvoer, het vervoeren of laten vervoeren van goederen naar “derde” landen, dit zijn landen die niet tot de Europese Unie behoren. Hoe gaat het in zijn werk?

- Op een Europese luchthaven worden goederen voor uitvoer aangegeven. Op basis van het vliegtuigticket wordt het douanedocument opgesteld en gevalideerd, vluchtgegevens inbegrepen.
- Na deze formaliteiten, verlaat men de transithall... via de uitgang.
- Deze persoon beschikt nu over een geldig uitvoerdocument, maar er was geen sprake van fysieke uitvoer.
- Het fiscale voordeel is honderden keren groter dan de prijs van het vliegtuigticket.
- De controle is nog mogelijk maar alleen nog na afloop, en dit kan enkel door bij de betrokken vliegtuigmaatschappij de passagierslijst op te vragen. Dit kost veel tijd, die er vaak niet is. Bovendien is de vogel en het geld dan al figuurlijk “vliegen”.

7. 2. 2. Met valse douanestempels

Deze vervalsingen zijn zo oud als de weg naar Rome en worden nog steeds gebruikt. Het is een klassieke truc die nog steeds werkt.

Zoals hiervoor al aangegeven hangt het af van staat tot staat of een vervalsing gemakkelijk of moeilijk is. Hoewel deze witteboordencriminelen niet terugdeinzen om ook het moeilijkere vervalsingwerk te doen.

Op 1 januari 1993 wordt in België de vergunning van artikel 43 van het btw-wetboek afgeschaft. Deze vergunning gaf aan dat men reglementair, zonder btw, kon aankopen op voorwaarde dat de aankoop direct door een uitvoer werd gevolgd.

Deze afschaffing heeft er toen voor gezorgd dat de valse douanestempels zeer populair en *hot* waren.

7. 3. Fraude in de oliesector

De winstmarges tussen de grote oliefirma's en de officiële verdelers in deze sector zijn vrij miniem. Het is dan ook een aanwijzing van mogelijke fraude indien er, vergeleken met de gebruikelijke prijs, grote kortingen worden aangeboden. Het gaat in het bijzonder om onafhankelijke verdelers, de zogenaamde "witte pompen".

De bronnen van de ruwe olie zijn gekend en beperkt. Ze zijn exclusief in handen van grote spelers als SHELL, BP, FINA, Q8 en anderen. De bevoorrading begint dus steeds bij één van deze petroleumfirma's.

De haven van Rotterdam is op de internationale markt zeker één van de grootste spelers.

Internationaal gezien zijn de olieproducten onderworpen aan vrij hoge accijnsrechten en in de EU aan de btw.

In deze sector is het dus zeer belangrijk te proberen eerst de accijnzen en daarop aansluitend de btw effectief te ontduiken. Dit garandeert een prijs "buiten elke concurrentie", de bevoorrading van een zwart circuit en megawinsten.

Hierna volgt in het kort een overzicht van de het systeem:

- Internationale aankoop in Rotterdam door "iemand" bij voorkeur uit Panama, Liechtenstein of elders;
- Uitvoer naar een EU-lidstaat, anders dan België, met een T-document;
- Accijnzen zijn verschuldigd in het land van bestemming met aanzuivering van het T-document door betaling van de accijnzen;

- Vervoer naar België, niet de bestemming volgens het T-document en vervolgens frauduleuze aanzuivering van het T-document;
- Het product bevindt zich nu op de Belgische zwarte markt bij de “onafhankelijke verdelers”;
- Deze “onafhankelijke verdelers” hebben geen reguliere aankoopfacturen;
- Het inschakelen van Belgische “strofirma’s”, die hun fiscale verplichtingen uiteraard niet vervullen en die lustig en vrolijk “met btw” factureren om nadien onrechtmatige aftrek mogelijk te maken.

Er is slechts een klein verschil na 1 januari 1993. Het T-document is vervangen door het “administratief geleide document”, een A.G.D. Ook de borgstelling is gewijzigd.

Het spreekt voor zich dat met een A.G.D. eveneens werd gefoefeld, zoals dit met de vroegere documenten al het geval was.

8. Overzicht van de Europese btw-tarieven per lidstaat

Lidstaat	Code	Speciaal verlaagd tarief	Verlaagd tarief	Standaard tarief	Speciaal tarief
België	BE	-	6 of 12	21	12
Bulgarije	BG	-	7	20	-
Cyprus	CY	-	5 of 8	15	-
Denemarken	DK	-	-	25	-
Duitsland	DE	-	7	19	-
Estland	EE	-	9	20	-
Finland	FI	-	9 of 13	23	-
Frankrijk	FR	2,1	5,5	19,6	-
Griekenland	EL	5,5	11	23	-
Hongarije	HU	-	5 of 18	25	-
Ierland	IE	4,8	13,5	21	13,5
Italië	IT	4	10	20	-
Letland	LV	-	10	21	-
Litouwen	LT	-	5 of 9	21	-
Luxemburg	LU	3	6 of 12	15	12
Malta	MT	-	5	18	-
Nederland	NL	-	6	19	-
Oostenrijk	AT	-	10	20	12
Polen	PL	3	7	22	-
Portugal	PT	-	6 of 13	21	13
Roemenië	RO	-	5 of 9	24	-
Slovenië	SI	-	8,5	20	-
Slowakije	SK	-	6 of 10	19	-
Zweden	SE	-	6 of 12	25	-
Spanje	ES	4	8	18	-
Tsjechië	CZ	-	10	20	-
Groot-Brittannië	UK	-	5	17,5	-

9. De verlegging van de heffing van de btw

Een voor de hand liggende oplossing voor de btw-carrousel is een veralgemeende toepassing van het stelsel van “de verlegging” van de btw naar de in te dienen periodieke btw-aangifte. Dit geldt uiteraard alleen voor handelaren die btw-plichtig zijn. Bij de verleggingsregeling **wordt** de btw verlegd van de leverancier naar de afnemer.

De leverancier brengt geen btw in rekening, maar verlegt de btw naar de ondernemer die goederen of diensten van hem afneemt. De leverancier vermeldt op de factuur alleen de waarde van de geleverde goederen of diensten. En hij vermeldt deze waarde ook in zijn btw-aangifte. De afnemer vermeldt deze waarde ook in zijn btw-aangifte en berekent in dezelfde aangifte de verschuldigde btw. Deze aftrek is voor de handelaar vervolgens aftrekbaar indien het gerelateerd is aan beroepsactiviteiten.

In vrijwel 90% van de belastbare btw-handelingen in de EU wordt het bedrag van de verschuldigde btw op de factuur vermeld. Dat bedrag is gebaseerd op de in het land van de verkoper geldende btw-tarieven. Zoals gezegd is het uiteindelijk de verkoper die de btw moet doorstorten aan de staat.

Bij het stelsel van de verlegging van de btw, worden het geldende btw tarief noch het bedrag van de verschuldigde btw op de uitgereikte factuur vermeld. In de plaats hiervan staat er op dit document een clausule **“btw te voldoen door de medecontractant krachtens...”**, waarna dan de wettelijke referentie wordt ingevuld die geldt in het betrokken land.

9.1. Onderzoek nodig

Om een volledig zicht te krijgen op dit stelsel en de toepassing ervan in de 27 lidstaten te vergelijken, hebben we een vergelijkend Europees onderzoek gevoerd.

Het uitpluizen van ontelbare websites leverde bestaande digitale versies van een aantal nationale btw-wetboeken op. In die teksten zochten we naar de artikelen, die betrekking hadden op de verleggingsregeling. Dit onderzoek was bepaald niet eenvoudig, en het waarom en de relevantie hiervan worden verder in dit hoofdstuk besproken.

De bevoegde autoriteiten van alle Europese lidstaten hebben van ons over dit onderwerp, de verlegging van de btw, een brief ontvangen met het verzoek om inlichtingen.

Het gaf een ongemakkelijk gevoel vast te stellen dat een aantal lidstaten het niet nodig hebben geacht binnen een redelijke termijn te antwoorden of voldoende duidelijk te antwoorden op de eerste brief. Na meerdere herinneringen hebben uiteindelijk 24 lidstaten geantwoord.

Om er zeker van te zijn dat onze conclusies - na het lezen en analyseren van de wetteksten - correct waren, kregen alle lidstaten daarna nog een brief met de gevonden bevindingen. Via deze brief werd hen gevraagd de bevindingen te bevestigen, te verbeteren of te verfijnen. Het blijft verwonderlijk dat twee belangrijke lidstaten als Luxemburg en Frankrijk onvoldoende of weinig duidelijke antwoorden hebben gegeven. Alsof zij in deze regeling totaal niet zijn geïnteresseerd! Zelfs na drie herinneringen kwam er ook vanuit Griekenland en Portugal geen enkele reactie.

In het licht van de huidige financiële problemen in de EU en de vraag om extra budgettaire hulp voor Griekenland en Portugal, is het niet te begrijpen dat alle naar hen gestuurde brieven en e-mails onbeantwoord zijn gebleven. Het zegt wellicht iets over het functioneren van de overheidsadministratie.

Het overzicht per lidstaat en per sector, waar de verleggingregeling nu wordt toegepast, is als bijlage 1 bij dit rapport gevoegd.

9.2. De bevindingen samengevat

Bij het vergelijken van de teksten over de omschrijving van de sectoren en de gedetailleerde definiëring ervan in de respectieve nationale btw-wetgevingen, komen onderlinge verschillen aan het licht. Het valt op dat er in de Europese Unie geen eenvormigheid bestaat. Om deze vergelijking mogelijk te maken werd veel aandacht besteed aan een correcte vertaling en is nauwkeurig nagegaan wat de grootste gemene Europese deler was om de verschillende sectoren aan te duiden.

Uit het vergelijken van de wetsartikelen over de verlegging van de heffing in de nationale btw-wetgevingen, komt naar voren dat:

- er bijna geen gelijklopende, maar eerder verschillende formuleringen van de gecoördineerde richtlijn zijn,
- sommige teksten en definities complex en eindeloos lang zijn,

- de wetsartikelen veel verwijzingen bevatten naar andere wetsartikelen, alinea's, paragrafen en bijlagen,
- de noodzakelijke informatie niet op één plaats duidelijk is samengebracht of samengevat, maar onoverzichtelijk op diverse plaatsen moet worden opgezocht ,
- lidstaten ervoor hebben geopteerd om het keuzerecht, dat in artikelen van de richtlijn zit vervat, niet uit te oefenen.

Verder valt vooral de diversiteit op van sectoren waar deze regeling wordt toegepast. Van enige Europese stroomlijning en coördinatie is er in de verste verte geen sprake. Iedere lidstaat beslist onafhankelijk en soeverein over deze kwestie en enkel het eigenbelang telt.

9.3. De Europese wetgeving geanalyseerd

De start van ons onderzoek begint bij de “moeder aller Europese richtlijnen”, de zesde btw-Richtlijn 77/388/EG van 17 mei 1977. In de loop van de Europese geschiedenis zijn er meerdere aanpassingen en verfijningen verricht.

De laatste belangrijke en grondige bijwerking en wijziging was de Richtlijn 2006/112/EG van 28 november 2006. Hier zijn vooral de artikelen 198 en 199 belangrijk. Op haar beurt is deze Richtlijn al tien keer bijgewerkt. Deze wijzigingen zijn vermeld in het artikel, dat in de volgende alinea wordt aangehaald.

Op het webadres “Europa, Samenvattingen van de EU-wetgeving, Fiscaliteit”, http://europa.eu/legislation_summaries/taxation/index_nl.htm, staat onder de titel “Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (“de btw-richtlijn” met de laatste wijziging op 4 februari 2011 het volgende:

“Het gemeenschappelijke btw-stelsel is van toepassing op de productie en distributie van goederen en de verlening van diensten die in de Europese Unie (EU) voor verbruiksdoeleinden worden gekocht en verkocht/verleend. Om de belastingneutraliteit – ongeacht het aantal handelingen – te garanderen, mogen de btw-plichtigen het bedrag aan belasting dat zij aan andere btw-plichtigen hebben betaald, in mindering brengen. Uiteindelijk is het de eindverbruiker die wordt belast in de vorm van een percentage van de eindprijs van het product of de dienst.”

Een belangrijke verfijning gebeurde via Richtlijn 2010/23/EU van de Raad van 16 maart 2010 tot wijziging van Richtlijn 2006/112/EG: een facultatieve en tijdelijke toepassing van de

verleggingregeling voor leveringen van bepaalde fraudegevoelige diensten. Toen werd artikel 199bis ingevoerd, dat voor een beperkte duur (tot eind juni 2015) de verlegging van de heffing van de btw toestaat bij de overdracht van broeikasgas-emissierechten.

Het is zeer merkwaardig vast te stellen dat de tekst spreekt van “(...) *De lidstaten kunnen...(...)*”. Waarom is de term “kunnen” en niet “moeten” gebruikt? Waarom werden alle lidstaten niet verplicht via een verordening deze wijziging door te voeren? Zoals later zal blijken worden er ook met CO₂-emissierechten btw-carroussels opgezet.

Het is toch al lang geweten, sinds 1 januari 1993 om precies te zijn, dat witteboordencriminelen onverbiddelijk zouden toeslaan om te trachten 27 schatkisten op te lichten?

De Europese Raad vond het blijkbaar nodig hiervoor een “zegebulletin” te verspreiden. Onderaan de Mededeling van 16 maart 2010 (referte 6945/10) stond veelbetekenend: *“This decision was taken, without discussion, at a meeting of the Economic and Financial Affairs Council.”* Het gaat om een mededeling verspreid met als titel *“Council approves measure to clamp down on fraud in CO₂ emission allowance trading”*, vrij vertaald als *“De Raad keurt een maatregel goed om de fraude in CO₂-emissierechten naar beneden te halen”*. Het gaat wel maar om een tijdelijke en optionele maatregel. In diezelfde mededeling wordt er eveneens gewag gemaakt van een eventuele uitbreiding van de verlegging van de heffing voor mobiele telefoons en andere elektronische apparaten.

Hierbij wordt duidelijk voorbijgegaan aan de harde realiteit zoals die sinds 1 januari 1993 bestaat. Ontelbare internationale bijeenkomsten, multilaterale, grensoverschrijdende controles tonen steeds weer aan dat de markt van de mobiele telefoons en computerchips, met allerlei toebehoren, met grote voorsprong het meest geliefde werkterrein steeds vormt van de witteboordencriminelen.

Nergens wordt er in de tekst van de Raad echter openlijk melding gemaakt van het oorspronkelijke voorstel tot richtlijn. Als plaats en datum staat op dit document *“Brussels, COM (2009) XXX final”*. Het is een versie, waarin wordt voorgesteld om artikel 199a aan Richtlijn 2006/112/EG toe te voegen en waarvan pagina 11, de bijlage VI A, het interessantste is: een lijst van goederen uit vier fraudegevoelige sectoren, zijnde mobiele telefoons, microprocessoren en computerchips; parfum; edele metalen; kunstwerken, verzamelingsobjecten en antiek. En als dienst worden de CO₂ emissierechten vermeld.

Het is vervolgens zeer verwonderlijk vast te stellen dat in de definitieve versie, met name in Richtlijn 2010/23/EU van 16 maart 2010, alles is gesneuveld, behalve de CO₂ emissierechten. Het is totaal onbegrijpelijk dat de lijst met de goederen uit de vier zeer fraudegevoelige sectoren niet is weerhouden. Hier stelt zich de vraag of dit onkunde, onwil, onmacht of toch totale desinteresse is van de beleidsmakers.

Hoe dan ook, hier is werkelijk een historisch momentum gemist om aan de fraudeurs duidelijk te maken dat het met de strijd tegen btw-carrousel in bepaalde fraudegevoelige sectoren echte menens was.

9.4.. Fraude in CO₂ emissierechten

In 2009 worden de politieke en zakelijke wereld opgeschrikt door enkele geruchtmakende btw-fraudezaken met CO₂ emissierechten. Een berucht voorbeeld van dit soort Europese btw-carrouselfraude vind plaats in Frankrijk in 2009 en slaat in deze sector in als een bom. De Parijse beurs "BlueNext" wordt na het ontdekken van de fraude zelfs een paar dagen gesloten om de Franse regering toe te laten een directe en adequate oplossing voor dit probleem te vinden.

Bij superdringende wetwijziging - binnen enkele dagen was het wettelijk geregeld! - wordt deze handel in Frankrijk van btw vrijgesteld, zonder recht op btw-aftrek, om de verwachte megaschade te beperken. Maar tegelijkertijd doet dit probleem zich ook voor in Groot-Brittannië en Nederland. Strafrechtelijke en fiscale onderzoeken hebben ook daar aan het licht gebracht dat er met deze emissierechten btw-carrousel zijn opgezet.

Met dezelfde spoed passen ook Groot-Brittannië en Nederland de btw-wetgeving aan, zij het op een verschillende wijze. In Groot-Brittannië opteert men voor de btw vrijstelling met recht op aftrek en in Nederland voor de verlegging van de heffing van de btw.

In de studie "*The Morphing of Mtic Fraud - VAT fraud infects tradable CO₂ permits*" van Richard T. Ainsworth wordt op dit probleem dieper ingegaan (Boston University School of Law Working Paper No. 09-35, August 3, 2009 Rev. 8/26/09). Ainsworth schreef dit wetenschappelijk artikel naar aanleiding van de grote Franse fraudezaak rond CO₂-emissierechten. Aan het eind van zijn studie, uit Ainsworth kritiek op politieke besluiten, die de eigenheid van het gefractioneerde btw innen ondermijnen. Gefractioneerde inning betekent dat de btw per maand of kwartaal wordt afgerekend, zijnde het verschil dat een handelaar moet betalen tussen de btw op aankopen en de btw op verkopen.

Hierna volgt een beknopte omschrijving van de door Ainsworth voorgestelde oplossing:

“Het is een langetermijnoplossing die de onderbreking in de gefractioneerde betalingen herstelt. Indien het wordt toegepast, zou het de EU toelaten op lange termijn een zelftoezichthoudend digitaal mechanisme te ontwikkelen, die btw-carrouselfraude moet voorkomen. Dit zou opereren op het niveau van de handelaar, die zelf betrokken is en de beslissing neemt, hetgeen altijd het waarmerk van de Europese btw is geweest. Het zou voordelen hebben voor de belastingadministratie ver over het gebied van de btw-carrouselfraude heen, als een brede certificatie van zakelijke systemen. Het zou zowel schadevergoeding voordelen voor de handel als het automatisch indienen van de aangifte en fondsen transferten door derde partijen dragen. Het naleven van de btw zou zo hoogst efficiënt worden.

De moeilijkheid met deze certified tax software solution is het feit dat de btw-carrouselfraude herhaaldelijk een onmiddellijk antwoord vereist. Zoals de gebeurtenissen van jun 2009i in Frankrijk hebben aangetoond, is het voldoende dat een aanduiding van btw-carrouselfraude een kritieke markt kan vernietigen of fors verstoren. Zoals de Franse CO2-emissierechtenzaak deed voor de Federatie voor technologische industrieën,, kan een agressieve audit op basis van gemeenschappelijke aansprakelijkheid een eerlijke handelaar, die in een btw-carrouselfraude betrokken raakt, kreupel maken. In contrast daarmee ligt de kracht van de Franse, Britse en Nederlandse benadering vooral in de snelheid waarmee zij werd uitgevoerd.

Als resultaat zou de beste oplossing voor btw-carrouselfraude een combinatie zijn, een tweestappenbenadering. Een kortetermijnoplossing zoals vrijstelling, het nultarief of nationale verlegging van de heffing, zou onmiddellijke verlichting geven. Het zou bij de aanvang als een tijdelijke oplossing moeten worden aangekondigd in combinatie met een verklaarde intentie om een langetermijnoplossing aan te reiken, die certificatie en derde partij tussenpersonen met zich meebrengen. Een tijdschema voor het uitvoeren ervan zal noodzakelijk zijn maar dit onderdrukkingspakket voor de btw-carrouselfraude zou efficiënt zijn. De ondernemingen zullen tijd nodig hebben maar het zou hen moeten worden toegelaten voor de langetermijnoplossing te opteren vanaf het ogenblik dat hun systemen zijn gecertificeerd.”

Het is enigszins onbegrijpelijk dat in de hiervoor geciteerde studie het huidige gefractioneerde systeem als ijkpunt wordt genomen. Want Ainsworth schrijft over een fraudevorm die mede mogelijk wordt gemaakt door het gefractioneerde btw-systeem dat

per 1 januari 1993 in de EU werd ingevoerd. Het is daarom vreemd dat hij datzelfde systeem als uitgangspunt neemt voor zijn zoektocht naar oplossingen.

De door Ainsworth voorgestelde oplossing via *a certified tax software solution* is dan ook een utopie en in de huidige omstandigheden een voorbeeld van wereldvreemd *wishful thinking*. Het aanpakken van btw-carrousels via een technologische IT-oplossing, zoals Ainsworth voorstelt, kan eerder een bron van nieuwe problemen zijn dan de oplossing, temeer omdat btw-nummers en de identiteit van btw-belastingplichtigen gehackt kunnen worden door criminele groepen. Dat is geen fictie, maar in enkele lidstaten al realiteit.

Zoals hiervoor aangehaald, is het gefractioneerd innen van de btw de uiteindelijke bedoeling van de wetgever, omdat deze wijze van inning juist de watervalinning van de vroegere taksen moet vervangen. Bij de taksen was het onmogelijk om in een eerdere fase de betaalde taks af te trekken. Het systeem laat toe goederen 'belasting schoon' te verkrijgen. Dit werkt enkel geolied als iedereen in de ketting trouw, correct en tijdig al zijn verplichtingen nakomt. De dagdagelijkse realiteit sinds 1 januari 1993 bewijst jammer genoeg net het tegenovergestelde.

Ook in andere lidstaten sloeg de btw-fraude met CO₂ emissierechten keihard toe, o.a. in België, waar een uitloper van de in Frankrijk gepleegde fraude werd ontdekt. Toch werd in België nog gewacht om een wetswijziging door te voeren tot in 2010. Pas op 18 januari 2010 werd voor deze handel de verlegging van heffing van kracht.

De artikelenreeks, die over deze fraude in de loop van april 2011 in De Tijd en De Standaard is verschenen, liegt er niet om. Het zijn beroepscriminelen die genadeloos en zonder scrupules overbodige handlangers laten doden om de megawinsten alleen op te strijken en rustig verder te kunnen gaan met deze verderfelijke misdrijven.

En zoals zo vaak laat de "uniforme" Europese gedachte het totaal afweten. Slechts **16** van de 27 lidstaten hebben Richtlijn 2010/23/EU omgezet zoals beschreven en gevraagd. Wat is er in de 11 andere lidstaten gebeurd of juist niet gebeurd?

Het zou kunnen dat een aantal lidstaten ervoor opteerde een andere oplossing in te voeren of een vroegere oplossing blijft hanteren. Op het eerste gezicht lijkt dit goed omdat de fraude gevoelig is teruggedrongen. Maar waarom steeds weer in kakofonie handelen? Welke krachten beletten steeds weer een eenvoudige, transparante en eenvormige Europese oplossing voor een gemeenschappelijk en gekend probleem?

Nochtans worden er in artikelen 198, 199 en 199bis van Richtlijn 2006/112/EU, duidelijke en eenvoudige richtsnoeren aangegeven. Alleen gaat het hier weer over (...) de lidstaten kunnen (...). Het is een terugkerend fenomeen dat zo gauw het gaat over belastingen of financieel beleid, als een heilige bevoegdheid van de lidstaten wordt beschouwd. Met alle schade in de een gemaakte interne markt van dien.

Durft, kan of wil echt niemand in het verenigde Europa de leiding nemen bij het begin van een fiscale eenvormigheid? Het is toch relatief eenvoudig een dergelijke maatregel (verlegging van de heffing), die zonder twijfel ontelbare miljoenen euro's zal opbrengen, met een strikt tijdschema via een verordening op te leggen?

9.5. Europese dissonantie tussen de sectoren

De tabel in bijlage 1, waarin voor iedere sector per lidstaat wordt vermeld waar de verlegging van heffing van toepassing is, illustreert alleen maar de Europese dissonantie.

In de **bouwsector** en **onroerende sector** worden nog steeds allerlei fraudevormen uitgebreid beoefend. Niet alleen de fiscale fraude, in de vorm van btw-carrousel, maar ook sociale fraude, witwassen van geld, mensenhandel en koppelbazerij zijn erg populair. Het wekt dan ook verbazing dat slechts in 16 lidstaten de verlegging voor deze sector van toepassing is.

Voor de **afvalsector**, waarvan de omschrijving in de meeste lidstaten vrij gelijklopend is, valt het op dat deze regeling vooral in landen wordt toegepast, die pas vanaf of na 1 mei 2004 lid zijn geworden. Sommige lidstaten passen voor deze sector het nultarief toe. Bijgevolg bestaat deze fraudevorm in deze sector niet. Er kan immers niets worden gestolen!

De **goudsector** is in twee stukken verdeeld, het 'gewone' goud enerzijds en het beleggingsgoud anderzijds. Tien lidstaten passen hier de verlegging toe. Het wekt verwondering dat dit niet synchroon in alle lidstaten gebeurt gezien de extreem hoge prijzen die nu voor goud worden betaald. Er is weinig bekend over eventueel bestaande btw-carrouselfraude in goud. Eerlijkheidshalve dient hier te worden vermeld dat in een aantal lidstaten de goudsector van btw wordt vrijgesteld. Merkwaardig en nuttig is hier het vermelden van de wijziging van Richtlijn 98/80/EG van 12 oktober 1998 met betrekking tot het beleggingsgoud. Hier rijst de vraag waarom alle lidstaten toen geen gelijkvormige en gelijklopende beslissing hebben genomen.

Het is verbazend vast te stellen dat ook in zeer **fraudegevoelige sectoren** zoals gsm-toestellen, computerchips en computergeheugen, deze regeling slechts met mondjesmaat wordt toegepast. En als het wel gebeurt, is het slechts tijdelijk. Om een dergelijke maatregel als afwijking aan te vragen, moet de lidstaat een brief richten aan het secretariaat-generaal van de Europese Commissie.

Het tijdsbestek, dat verstrijkt tussen de aanvraag en het antwoord in de vorm van een uitvoeringsbesluit van de Raad, is als - laten we het diplomatisch houden - vrij lang te omschrijven.

Een voorbeeld hiervan is terug te vinden in het uitvoeringsbesluit van de Raad 2010/710/EU van 22 november 2010. Volgens overweging 1 zijn er op 3 augustus 2007, 23 december 2009 en 17 februari 2010 brieven toegekomen van respectievelijk Italië, Duitsland en Oostenrijk om voor gsm-toestellen en computerchips een afwijking te bekomen.

De toegestane afwijking ging echter pas in vanaf de dag van kennisgeving volgens artikel 6 van het besluit, dus vanaf 22 november 2010, en geldt slechts tot eind december 2013.

In Italië is deze afwijking nu van toepassing, maar heeft men wel ruim drie jaar moeten wachten. In Oostenrijk gaat de regeling pas in vanaf januari 2012, hetgeen betekent dat de regeling slechts voor twee jaar van kracht zal zijn! En intussen kijkt de georganiseerde misdaad geamuseerd toe en plannen criminelen hun strategie in functie van andere sectoren voor btw-carrousel.

De traagheid van lidstaten is tergend, omdat het een vaststaand en bewezen feit is dat de carrousel in deze sectoren stante pede verdwenen toen de verlegging werd ingevoerd. Zij werden door fraudeurs dan ook onmiddellijk vervangen door goederen uit andere sectoren zoals platinum en andere dure spullen.

Zoals verder uiteengezet en besproken, zijn dit de sectoren bij uitstek waar gigantische hoeveelheden geld worden gestolen. Het verleden bewijst dat het niet zo moeilijk is om een complexe structuur over meerdere lidstaten uit te spreiden. We verwijzen hiervoor naar bijlage 2 van dit rapport, waarin een aantal werkelijk bestaande, ontdekte en ontmantelde structuren worden weergegeven.

Op een zeldzame uitzondering na wordt in de volgende sectoren de verleggingregeling nergens toegepast:

- hifi-, audio- en videoapparatuur

- voedsel en allerlei drank
- de textielsector
- personenwagens

Al deze sectoren zijn nochtans een gemakkelijke prooi voor internationale criminele organisaties en structuren.

Een andere opmerkelijke vaststelling is het feit dat Litouwen een afwijking aanvraagt en deze dan niet integraal toepast. Het gaat hier om de beschikking van de Raad 2006/388/EU van 15 mei 2006, die toestemming verleent om in vier sectoren de verlegging van de heffing toe te passen. Het is verbazend vast te stellen dat voor punt 4 van het artikel deze regeling in Litouwen niet wordt toegepast. Totaal onbegrijpelijk, want het gaat hier over de zeer fraudegevoelige bouwsector..

Ook de fraude in de sector van de **personenwagens** is zeer groot. Men zou denken dat het hier enkel over nieuwe wagens gaat. Maar een wettelijk vindingrijke omschrijving is een zegen voor de beroepsfraudeurs. Er zijn voor personenwagens namelijk twee definities:

- nieuwe en
- niet-nieuwe wagens.

Wat is het onderscheid tussen beide categorieën?

Nieuwe wagens zijn landvoertuigen indien hun levering plaatsvindt binnen de zes maanden na de datum van hun eerste ingebruikneming of indien zij niet meer dan 6 000 kilometer hebben afgelegd. De niet-nieuwe wagens voldoen niet aan deze voorwaarden.

Het is een koud een kunstje om hier via btw-carroussels op korte tijd schatten te verdienen. In een handomdraai wordt van een nieuwe wagen een niet-nieuwe wagen gemaakt, enkel door een aantal gegevens op de factuur “aan te passen”, lees het vervalsen van facturen. In de praktijk is het bovendien bijna onmogelijk om deze aanpassing onweerlegbaar en juridisch te bewijzen, laat staan dat hiervoor de benodigde controlecapaciteit op Europees niveau voor handen is.

Zeer snel worden spiksplinternieuwe wagens na een papieren ingreep niet-nieuwe wagens, die voor een fractie van de werkelijke prijs worden gefactureerd. Uiteraard heeft dit een belangrijke invloed op het btw-bedrag. En via een paar tussenstadia - noodzakelijk om de

echte begunstigde uit de wind te zetten - wordt de waar voor een prikje aan de man gebracht, althans op papier. De werkelijkheid is natuurlijk anders, daar worden bedragen met meerdere nullen lachend geïncasseerd.

Nog zo een draak van een systeem is de zogenaamde margeregeling voor de tweedehandse personenwagens. Correct toegepast is er met deze regeling niets aan de hand. Maar de beschreven instructie is ellenlang en theoretisch. Het is zeer eenvoudig om deze goederen via allerlei internationale structuren Europa rond te factureren, zodat de megawinsten in beperkte kring leuk met champagne en kaviaar kunnen worden gevierd.

Uit de wettelijke werkelijkheid kan enkel worden vastgesteld dat er geen enkel coherent Europees beleid ter zake bestaat. Naar eigen creativiteit en inzicht is er her en der een afzonderlijke en niet gecoördineerde maatregel genomen.

In Cyprus is het stelsel van de verlegging van de heffing zelfs totaal niet van toepassing.

Een bijkomende en verbazende vaststelling in de rand van onze rondvraag bij de lidstaten is de taalbarrière met een aantal lidstaten. De btw-wetgeving is tot nu toe niet overal beschikbaar in een taal, die door een groot aantal Europese burgers wordt begrepen. Het was handig geweest indien er van iedere btw-wetgeving minstens één officieuze vertaling in het Engels, Duits of Frans zou bestaan. Dit is echter niet het geval.

In volgende lidstaten is er volgens de ontvangen informatie enkel de nationale versie en geen enkele vertaling beschikbaar: Cyprus, Denemarken, Italië, Polen, Roemenië, Spanje, Tsjechië en Zweden.

Ook hier zijn de Europese droom en gedachte nog ver van gerealiseerd. Wie neemt hier het initiatief om de 27 nationale btw-wetgevingen voor iedere Europese burger toegankelijker te maken? Nochtans een democratisch uitgangspunt. Bovendien biedt het onafhankelijke experts en het maatschappelijk middenveld de kans om de correcte naleving van die regelgeving te controleren.

9.6. Een expert aan het woord

Over de verlegging van de heffing van de btw is er al heel wat inkt gevloeid. Diverse experts beschreven de fundamentele problemen. Een bijdrage van Richard Baldwin, Professor of International Economics (Graduate Institute, Geneva; CEPR Policy Director, and VoxEU.org Editor-in-Chief) is de moeite waard om te worden aangehaald en besproken. Het gaat om

“EU VAT Fraud – part 1 tot en met part 5” dat de principes van de btw beschrijft, het ontstaan van de fraude en het beschrijven van mogelijkheden om deze fraude tot een minimum te herleiden.

Een citaat uit deel 1:

“Here’s a quiz. Suppose organised criminals were stealing €100 billion a year from EU governments and the problem could be fixed with deeper cooperation among EU member states. Do you think EU leaders would solve the problem?”

Common sense says the correct response is ‘yes’, but when it comes to the EU and taxation there is nothing common about common sense. The problem of massive Value Added Tax (VAT) fraud has been widely recognised for more than a decade, yet the EU is no closer to a solution than it was in 1995 when the European Parliament published a thorough study of the problem”.

De politieke onmacht wordt hierbij duidelijk aan de kaak gesteld. En dat terwijl er al langer vernietigende rapporten bestaan over het totaal gebrek aan eender welke Europese gedachte of cohesie op dit terrein. Terecht haalt Baldwin aan dat bij een ingewikkeld probleem meestal nog complexere oplossingen worden gezocht, die vaak niet zinvol zijn.

Een citaat uit deel 4:

“According to an old engineering adage, for every 25% increase in problem complexity, there is a 100% increase in solution complexity. Given the complexity of the VAT and VAT fraud, it is clear that a thorough evaluation of the various options is beyond the scope of a Vox column. The aim here is quite different.

Legions of tax experts, public finance economists, lawyers and law enforcement specialists have studied the problem for more than a decade. The results, however, are so complex that it is hard to see the big picture. The goal here is to outline the basic economic logic of the various alternatives. In doing so, it will be necessary to gloss over vast tracts of the reality – there are, after all, 27 national VAT systems operating in the EU today, each with its own set of peculiar rules, and the EU’s system that patches them together has been subject to years of piecemeal reform.”

In deel 5 schrijft Baldwin over de verlegging van de heffing. Na de uiteenzetting hoe dit systeem werkt, stelt hij dat dit systeem geen oplossing kan en zal brengen aan eender welke btw-fraude. Volgende alinea bevestigt deze stelling:

“Since many EU member states have VAT rates above 20%, one has to wonder whether the reverse-charge would not be a pyrrhic victory over tax criminals. Organized crime, after all, has much more efficient decision-making procedures than the EU.”

Daarna wordt het “bestemmingsprincipe” aangehaald, d.w.z. dat de btw uiteindelijk in het land van bestemming wordt afgetrokken. Deze optie omschrijft Baldwin als volgt: *“this option is a non-starter”*. Verderop in het hoofdstuk “Suggesties” wordt dieper ingegaan op waarom het helemaal geen optie is. Nochtans is het "bestemmingsprincipe" in feite een Europees einddoel, en is het huidige systeem zoals ingevoerd 1993 nog steeds een overgangsregeling.

Terecht beschrijft Baldwin de Europese besluiteloosheid en nonsens over deze materie uitgebreid. Het is al meerdere malen aangehaald: alle hypocriete pathos en pompeuze redevoevingen ten spijt, kan er alleen maar worden geconcludeerd dat de vroegere en huidige Europese leiders dik betaald worden om alleen maar toe te zien en lapmiddelen te verzinnen om de ergste noden te leningen.

Zij zijn zoals de ontwerpers van besturingssystemen voor computers. Bij iedere nieuwe versie wordt met de hand op het hart plechtig beloofd dat de beveiliging deze keer “mega” zal zijn. Maar steeds weer moeten er binnen de kortste keren en in een ijlt tempo *patches* en *service packs* oftewel "lapmiddelen" worden geschreven om zogenaamd onvoorziene lekken te dichten.

In de EU van 27 lidstaten is het eigenlijk nog erger: *“Deze lekkende gaten zijn al meer dan een decennium lang ontdekt, gekend, beschreven, gedefinieerd, bestudeerd, geanalyseerd en eindeloos besproken, zonder dat er ook maar een eerste aanzet tot een gemeenschappelijke en duurzame oplossing is bedacht, laat staan beschreven”*.

Volgend citaat uit deel 5 bevestigt dit:

“Taxation is a politically-charged issue in all member states (i.e. voters actually know and care about tax rates) and EU decision-making in the area requires unanimity, so nothing is done in a timely fashion. As the European Parliament’s 1995 report put it: “The Commission’s

original proposals - first outlined in the Single Market White Paper of 1985 - were the subject of inconclusive debate until October 1989, when it was realized that the time was then too short for their implementation by January 1993. Instead, a less ambitious alternative was devised, making possible the of frontier tax controls while retaining key features of existing arrangements". It is this 11th hour system, the transitional system, which is now in effect.

While EU leaders could not agree a good solution in time, they did commit themselves to finding a solution in the future. The original Single Market legislation required that the transitional system be replaced by 1996. The Commission was to submit proposals for a definitive system before the end of 1994, and the Council of Ministers was to reach a decision on it before the end of 1995. The Commission came up with their proposal on time, but the Council was not impressed. No formal legislative proposals appeared.

The Common Agricultural Policy and the EU VAT system are not usually lumped together, but there are some intriguing parallels. Both systems are so massively complex that an odd combination of experts and crude political calculations dominate the policy debate. Both systems involve a devilish mix of special-interest politics, national political posturing, and a distinct lack of big-picture perspective. Most importantly, the ongoing attempts to fix the VAT system are coming to resemble the long and painful chain of reforms that the EU went through to fix the CAP (a task that is still unfinished). The core of the CAP's problem was that it raised the EU-wide price of food – thus punishing consumers and foreigners, and encouraging overproduction – when all it really wanted to do was help farmers. After a decades-long chain of reforms that created new problems that lead to new reforms that created their own set of new problems, the EU finally got around to addressing the core problem. It shifted support from prices to farmers. During the decades of dithering, the EU wasted hundreds of billions of euro, created waves of intra-EU imbroglios and infuriated the EU's trade partners."

Professor Baldwin is zeker niet enthousiast over de regeling van de verlegging van de heffing. Hij ziet andere problemen opduiken, die deze regeling binnen de kortste keren zou kunnen doen falen. Hij zegt letterlijk:

"The leading contender for VAT reform – the 'reverse-charge' system – does not get at the core of the VAT fraud problem; it simply shifts the incentive to fraud to a different point of the value-added chain. Moreover, it does this at the cost of raising the administrative burden

on EU firms, especially small retail outlets – just the sort of firms who are the least able to bear the extra burden and most likely to be tempted by the fruit of under-reporting sales. It is not difficult to imagine that the ‘reverse-charge’ reform would lead, in a few years time, to problems that would require a new reform. The chain of reforms to fix the new problems caused by the last reform could go on for decades until the EU finally addressed the core problem.

One of Murphy’s Laws is that every complex system that works is invariably found to have evolved from a simple system that works. While the presentation here is naïve and oversimplified, it would seem that the VIVAT proposal is a simple system that would work.

When EU leaders meet in June to finalize a VAT reform, let us hope that they keep the big picture in mind. After all, that is what common sense says they should do.”

9.6. Enkele bedenkingen bij deze analyse

Het is geenszins de bedoeling de vakbekwaamheid van deze professor in twijfel te trekken. Toch gaat hij hier vrij kort door de bocht.

Theoretisch en wetenschappelijk lijkt alles te kloppen. En de klachten en verwijten over het totale gebrek aan Europese eensgezindheid en politieke daadkracht zijn de harde waarheid. Het is zeker zo dat er ten gronde in Europa niets substantieels is veranderd, aangepast of verbeterd op het btw-gebied, sinds deze woorden van een gewaardeerde wetenschapper.

In zijn betoog in deel 5 is echter niets terug te vinden over de spin in het web van het hele btw-systeem, met name de factuur. Sinds de invoering van de btw draait alles rond dit document. De werking van het hele btw-systeem staat of valt met de factuur, al dan niet correct, vals of fictief opgesteld. Op dit document staat ook het lijdend voorwerp van het systeem: het btw-bedrag.

Dit btw-bedrag is nu juist zo geliefd bij vooral de 'btw-carrouselisten', omdat het zo eenvoudig kan worden gestolen of totaal onrechtmatig in aftrek worden gebracht! Vreemd genoeg is deze vaststelling in de genoemde academische geschriften niet aan bod gekomen.

Bovendien vormt het een bijkomende financiële belasting voor iedere handelaar, die deze som moet aanrekenen. Deze som moet volgens strikte regels, op duidelijk wettelijk bepaalde data worden betaald aan de betrokken nationale schatkist. Hierbij speelt het absoluut geen rol of diegene die de btw heeft aangerekend, dit bedrag effectief van zijn klant heeft

ontvangen. De btw-wetgeving is zeer duidelijk, ieder aangerekend btw-bedrag op een factuur is verschuldigd en opeisbaar.

De praktijk toont aan dat de betalingstermijnen van de facturen de pan uitswingen en zeer vaak de overeengekomen termijnen ruimschoots overschrijden. Hier wringt het schoentje. Vrijwel iedere handelaar in Europa moet de verschuldigde btw voorschieten, met eigen middelen of met vreemde middelen.

Bij de verlegging van de heffing verdwijnen er in één klap twee problemen, met name,

- het btw-bedrag komt op de factuur niet meer voor, hetgeen de diefstal ervan onmogelijk maakt.
- de niet ontvangen, maar verschuldigde btw belast de eigen financiële middelen van de handelaar niet meer.

Is de volledige btw-fraude uitgeschakeld en totaal onmogelijk gemaakt? Natuurlijk niet. Maar het probleem van de btw-carrousels zal zeker verdwijnen. Deze kostelijke etterbuil heeft nu toch lang genoeg geëttterd om deze kans niet te grijpen of toch minstens een ernstige kans te geven.

Fiscale en gerechtelijke onderzoeken hebben al tot in den treure bewezen dat btw-carrousels gebaseerd zijn op de factuur, de as van het systeem. Ontelbare keren is ontegensprekelijk aangetoond dat de uitgereikte facturen in deze internationale en ingewikkelde structuren vals en/of fictief zijn.

Ofwel zijn de intracommunautaire leveringen gefingeerd, ofwel is er een onrechtmatige aftrek van niet doorgestorte verschuldigde btw, steeds weer komen deze inbreuken voor.

Over deze belangrijke praktijkervaringen rept de professor met geen woord. Misschien omdat hij nooit aan een dergelijk onderzoek heeft meegewerkt en dus de ergernissen van de onderzoekers niet heeft meegemaakt, bij de zoveelste frauduleuze aanslag op een nationale schatkist. De duur, moeilijkheidsgraad en intensiteit van dergelijke onderzoeken om keiharde en onweerlegbare bewijzen te verzamelen, is niet te onderschatten.

Trouwens in de hiervoor aangehaalde en toegestane aanvragen voor het krijgen van een afwijking (het verleggen van de btw) komt ook steeds de volgende belangrijke zin voor:

“The derogation has no adverse impact on the Communities’ own resources accruing from VAT. - De derogatie heeft geen negatieve gevolgen voor de eigen middelen van de Unie uit de btw.”

Duidelijker kan het niet worden gesteld dat de invoering van de maatregel de Europese middelen niet zal schaden.

In een door het Europese parlement aangenomen resolutie wordt de verlegging van de heffing eveneens besproken (*“EP non legislative resolution – EP T6 – 0387/2008 – 02/0/2008”*) in het kader van "een gecoördineerde strategie" om de strijd tegen de fiscale fraude te verbeteren. De volgende passage is in het huidige kader belangrijk integraal weer te geven:

“Alternative systems to the current VAT system

The resolution recognizes that a reverse-charge system (where VAT is accounted for by the taxable customer instead of the supplier) has the advantage of removing the opportunity to engage in ‘missing-trader fraud’. However, this system does not allow for fractionated payment, removing the self-policing control mechanism of VAT. Furthermore, the resolution warns that new forms of fraud may appear, including increased tax losses at the retail level and the misuse of VAT identification numbers. MEPs therefore urge caution and serious consideration before the introduction of a reverse-charge system. While remaining critical, MEPs accept that a pilot project may help Member States better understand the inherent risks of the reverse-charge mechanism. They urge the Commission and the Member States to lay down appropriate guarantees to ensure that neither the Member State participating nor any other Member State is exposed to major risks during the operation of the pilot project.”

9.7. Licht aan het eind van de tunnel

Hoe het ondertussen staat met de voorstellen en het pilootproject laat zich raden. Tot nu toe is niets daarvan terug te vinden op eender welke Europese website, noch in eender welke Europese publicatie.

Toch is hier een begin van interesse waar te nemen om over de verlegging van de heffing na te denken maar jammer genoeg ook niet meer dan dat.

Verderop in deze resolutie wordt onder het kopje *“Administrative cooperation and mutual assistance”* nog eens de gekende en steeds dezelfde open deur ingetrapt, namelijk dat "er meer en betere wederzijdse administratieve bijstand moet zijn".

Op zich is er natuurlijk geen enkel bezwaar tegen deze oproep, alleen is het aantal dergelijke oproepen niet meer te tellen. Alle voorgaande oproepen vielen in dovemansoren.

In mei 2011 werd de studie *“How does organized crime misuse EU funds?”* gepubliceerd, uitgevoerd in opdracht van het Europees parlement (*“Directorate General for Internal Policy Department D: Budgetary Affairs”*). Tijdens de zitting van de Begrotingscontrolecommissie van het EP, op 21 juni 2011, werd deze studie voorgesteld en besproken. In één van de aanbevelingen ervan, wordt voorzichtig geopperd dat de veralgemeende toepassing van de verlegging van de heffing van de btw, de carousel fraude zou kunnen beperken.

Het is belangrijk hier duidelijk te vermelden dat voor dit rapport geen enkel element uit de hiervoor vermelde parlementaire studie werd gebruikt of gekopieerd. Hetgeen hier wordt weergegeven, is gebaseerd op eigen praktijkervaringen en effectief zelf meegemaakte controles en eigen onderzoek. Het is door een speling van het lot en een samenloop van omstandigheden dat beide documenten ongeveer op hetzelfde moment wereldkundig zijn gemaakt. Laten we hopen dat het betekent dat de geesten misschien eindelijk rijp beginnen te worden voor deze oplossing.

In dit hoofdstuk is de vrijstelling van de btw ook even ter sprake gekomen. Een vergelijking van de toepassing van de btw-vrijstellingen in de 27 EU-lidstaten maakt echter geen deel uit van dit rapport. Waarschijnlijk zullen ook daar belangrijke verschillen opduiken.

10. Houding en aanpak van Justitie in België

Dit hoofdstuk gaat over de specifieke situatie in België. Het kader van dit rapport en het tijdbestek ervoor laten niet toe de situatie in de andere lidstaten even precies te beschrijven, al zou het interessante oefening zijn. Het zou ons nu echter teveel afleiden van de essentie van wat hier wordt besproken.

Het is niet eenvoudig iets neer te schrijven, zonder op zere of lange tenen te trappen. We hebben het daarom enkel over de houding tegenover en de aanpak van de fiscale en financiële fraude. Het is daarbij niet de bedoeling een bepaald vervolgingsbeleid te beoordelen of te veroordelen. Wel willen we op de meest objectieve wijze feiten, vaststellingen, vonnissen en arresten weergegeven.

Tot ongeveer vijftientig jaar geleden bestond er bij Justitie in het algemeen weinig of geen belangstelling voor de witteboordencriminaliteit. Dit werd eerder als een randgebeuren dan als een misdrijf beschouwd. Toen waren er alleen enkele witte raven, die ermee vertrouwd waren en er belangstelling voor hadden.

Zoals eerder vermeld is dit fenomeen niet mediageniek genoeg om op radio of televisie mee te kunnen scoren, zoals met snelle onderzoekssuccessen naar een bloedige aanslag of moord wel mogelijk is. Pas heel langzaam dringt door dat deze fraudevorm wel degelijk genadeloos schade aanricht, zij het anoniem en sluipend.

10. 1. De wetgeving

In een ver verleden bestond er in België geen echt specifieke regeling, die bepaalde hoe de fiscale diensten konden of mochten samenwerken met de gerechtelijke diensten. Waarschijnlijk zijn er toen wel een paar incidenten in verband met bevoegdheden geweest. Eerlijkheidshalve dient te worden vermeld dat de fiscale diensten soms tezelfdertijd rechter en partij waren. Niet echt bevorderlijk voor een eerlijke rechtsgang...

Bij wet van 8 augustus 1980 wordt het initiatief tot opsporing voor het eerst bij de procureur gelegd en kan hij fiscale onderzoekers als experts laten optreden.

Pas na een groots onderzoek in de sportwereld halverwege de jaren tachtig waarbij er niet alleen omkoperij maar fiscale fraude op zeer grote schaal wordt blootgelegd, grijpt politiek België drastisch in.

Bij wet van 4 augustus 1986 wordt het charter van de belastingplichtige ingevoerd. Al heel snel blijkt dat dit een enorme achteruitgang is, vergeleken met wat er voordien bestond. De ingevoerde procedures werken alleen maar verstikkend en enorm vertragend. Ze beletten een ernstige en efficiënte bestrijding van de steeds maar groeiende fiscale fraude. Zo ontstaat er tussen de fiscus en de gerechtelijke wereld een gebetonneerde Berlijnse muur. Later komen er gelukkig maatregelen, die zowel aan de parketten en de politie als aan de fiscale onderzoekers meer armslag geven.

Het is pas begin jaren '90 dat er voor het eerst fiscale ambtenaren ter beschikking van de procureur des Konings worden gesteld. De geest is dan echter nog niet rijp voor een intensieve samenwerking tussen fiscale experts en het parket. Deze fiscalisten worden eerder als een hulpje of loopjongen voor eender welke taak gebruikt. De vooropgestelde meerwaarde is dus van nul en generlei waarde en deze personen keren zo snel mogelijk terug naar hun oorspronkelijke fiscale administratie.

Belangrijk is wel de oprichting van een gespecialiseerde cel binnen de politie. Die afdeling, CDGEFID, houdt zich enkel bezig met het onderzoeken en bestrijden van de fiscale, financiële en economische delinquentie. Even belangrijk is de oprichting van een verbindingscel tussen het gerecht en de fiscus in november 2001, waar volgens een overeengekomen procedure “uitwisseling van informatie en strikt beperkte samenwerking” voortaan mogelijk is.

In hetzelfde jaar worden opnieuw fiscale ambtenaren ter beschikking gesteld van zowel de parketten als de CDGEFID. De geesten aan beide zijden zijn ondertussen goed gerijpt en deze samenwerking werpt tot op vandaag nog steeds haar vruchten af.

Ook de geesten in de gerechtelijke wereld zijn verder gerijpt en de belangstelling groeit om de fiscale, financiële en economische delinquentie, kortom de witteboordencriminaliteit, aan te pakken en op een ernstige manier te bestrijden.

Sinds een paar jaar zijn er per ambtsgebied van de vijf Hoven van Beroep, gespecialiseerde fiscale substituten aan het werk. Deze magistraten hebben een meerwaarde en leveren zonder meer uitstekend werk af.

Ondertussen vertrekt er in juli 2008 een nieuwe lichterij fiscale onderzoekers naar Justitie. Zij betekenen een toegevoegde waarde voor de strijd tegen de alomtegenwoordige fiscale fraude, de nationale sport van heel wat Belgische burgers.

10.2. De rechtspraak

Een aantal uitspraken door rechtbanken wekken nogal wat wrevel, onrust, onbegrip en frustratie op. Het valt op dat er ambtsgebieden zijn, waar er consequent en met kennis van zaken wordt geoordeeld en veroordeeld.

De eerste grote rechtszaak van btw-carrouselfraude speelt zich af in de handel met mobiele telefoons en wordt behandeld door het Antwerpse gerecht. Met dit gerechtelijk onderzoek en het daaropvolgende proces schrijft men geschiedenis. Het doet een aantal Belgische witteboordencriminelen inzien dat deze fiscale oplichting wel degelijk wordt vervolgd en uiteindelijk ook ernstig bestraft. De betrapte fiscale fraudeurs worden door het Hof van Beroep van Antwerpen veroordeeld tot een zware effectieve gevangenisstraf, een stevige boete en overeenstemmende verbeurdverklaringen.

Het opzet van btw-carrousel moet worden herdacht. Het oplichten van de schatkist door het inschakelen van een massa Belgische niet-indieners, in deze zaak zijn er het 28, wordt met de zwaarste straf beloond: vijf jaar effectieve gevangenisstraf.

Bij de volgende btw-carrousel zijn de buitenlandse schatkisten het doelwit zodat de feitelijke fiscale diefstal niet in België plaatsvindt. In België worden alleen de valse en/of fictieve facturen gebruikt om gefingeerde intracommunautaire leveringen te simuleren. Het gaat om facturen, die met opzet aan buitenlandse niet-indieners worden uitgereikt, die dan als buffers dienen voor de werkelijke verkrijger, gevestigd in dezelfde lidstaat als de niet-indiener.

Het misdrijf wordt verlegd naar valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken. En hier begint het schoentje te knellen. Vaak wordt aan deze kennisgevingen en klachten van de fiscale administratie geen passend of weinig gevolg gegeven omdat de feitelijke diefstal in het buitenland plaatsvindt.

Hoewel het onweerlegbaar vaststaat dat de diefstal in het buitenland niet kon gebeuren zonder de valse en/of fictieve Belgische facturen, worden een aantal zaken na een opsporing of gerechtelijk onderzoek niet of nauwelijks vervolgd. Tot grote frustratie van de naarstige fiscale onderzoekers worden een aantal dossiers achteraf zelfs geseponeerd. Misschien heeft hier de evaluatie en weging van de werklast van magistraten een verkeerd effect gehad. Het is in een dergelijke zaken zeer moeilijk tastbare en concrete resultaten zoals roerende of onroerende beslagen in België voor te leggen en te bewijzen dat de vervolging

terecht is. De winsten worden immers in het buitenland gerealiseerd en ondanks allerlei internationale verdragen is het in de werkelijkheid erg moeilijk zo niet onmogelijk deze naar België te laten repatriëren.

In een later stadium blijkt het nog moeilijker te zijn om voor een rechtbank tot representatieve straffen te komen. Het gebruik van valse stukken, even laakbaar en ook strafbaar volgens de strafwet, weegt in de praktijk juridisch vaak veel lichter, dan een feitelijke fiscale diefstal.

10.3. Verontrustende evoluties

Een verontrustende vaststelling is dat de advocatuur meer en meer juridische en procedurele spitstechnologie begint te gebruiken, om dit soort onderzoeken en processen te dwarsbomen of minstens ernstig te vertragen en/of te verstikken in procedureoorlogen. In dit soort rechtszaken gedraagt de advocatuur zich vaak als een wolf in schapevacht. Men tracht de grond van de zaak helemaal onzichtbaar te maken door een jarenlange procedureslag of het wraken van onderzoekers door verwaarloosbare en pietluttige feiten nodeloos en buiten proportie op te blazen. Het is het recht van de verdediging, maar de gebruikte technieken grenzen soms wel aan het immorele.

Recent liep een grote fraudezaak op een grote sisser af. Na jarenlang spijkers op laag water te hebben gezocht, slaagde men erin een rechtbank van eerste aanleg ervan te overtuigen dat de feiten waren verjaard.

Hier gaat niemand vrijuit. Het had inderdaad veel voeten in de aarde vooraleer het tot een proces is kunnen komen en misschien heeft het allemaal iets te lang geduurd en werd de redelijke termijn overschreden. Maar uit het chronologische overzicht komt duidelijk naar voren dat na verloop van tijd, de grond van de zaak voor de verdediging van geen enkel belang meer is. Het gaat erom de procedure zolang mogelijk te rekken, inclusief het meermaals wraken van onderzoeksrechters en het uitlokken van een (tijdrovende) prejudiciële vraag tot de verjaring in zicht komt. Hieruit blijkt dat er nog heel wat wettelijk werk op de plank ligt om dit soort van procedureel tijdrekken op een gepaste manier te voorkomen en indien nodig te bestraffen.

Een andere verontrustende evolutie is het depenaliseren van deze misdrijven of ten minste het trachten dit in de wet te doen inschrijven. Zo zou de nieuw in te voeren gerechtelijke minnelijke schikking er toe kunnen leiden dat er inderdaad een justitie op maat komt van

rijkelui, die geld, rijkdom en weelde te over hebben om gevangenisstraffen af te kopen. Wie wil er de weg opgaan van een Amerikaanse of Britse rechtsbedeling waar alles met geld te koop is?

Geld van de gemeenschap stelen via eender welke btw-carrousel is en blijft een strafbaar misdrijf dat niet lichtzinnig uit het strafrecht mag worden gehaald. Het is oplichting van de ergste en zuiverste soort.

Dit soort misdrijven speelt zich bijna altijd in de zogenaamde virtuele wereld af. Vergeleken met gewelddelicten, waar de misdaad tastbaar is, is bij de financiële delicten de dader meestal gekend maar zijn de feiten aanvankelijk zeer abstract en moeilijk tastbaar en concreet te maken.

Wie heeft ooit de bodemloze put van een bijna lege schatkist daadwerkelijk aangeraakt of werkelijk aanschouwd? En hoeveel burgers vergelijken hun loonstaten met de vorige? Op dit document is nochtans heel duidelijk te zien dat de belastingsdruk zeer hoog is en dit is niet alleen aan zuiver politieke beslissingen te wijten. Pas nu een heel land als Griekenland aan de rand van een bankroet staat, realiseren burgers zich plots waar fiscale fraude en een gebrek aan gemeenschapszin en politieke verantwoordelijkheid toe kunnen leiden: draconische besparingsmaatregelen die de patiënt net zo goed zieker kunnen maken.

10.4. Nood aan uitwisseling en samenwerking

Op gebied van Europese gerechtelijke samenwerking zijn er al belangrijke stappen gezet, die het verzamelen en doorstromen van informatie gemakkelijker maken.

Jammer genoeg bestaat er nog geen "JURALIS" naar analogie met "FISCALIS". Het FISCALIS-uitwisselingsprogramma is ontegensprekelijk een uitstekende mogelijkheid om fiscale ambtenaren via uitwisselingsprogramma's naar een andere lidstaat uit te sturen. Dit programma laat toe dat fiscale ambtenaren elkaar ontmoeten en elkaars organisatie en problemen leren kennen. Het is vanzelfsprekend dat via dergelijke uitwisselingen persoonlijke banden ontstaan die anders nooit tot stand komen. Dat vergemakkelijkt later de uitwisseling van gegevens en informatie over en samenwerking in concrete, grensoverschrijdende dossiers.

Door de FISCALIS-contacten leert men niet alleen de gevoeligheden en problemen maar ook positieve kanten en troeven van een andere lidstaat kennen. Dit is van onschatbare waarde om wederzijdse kwesties te begrijpen en op te lossen.

Op gerechtelijk gebied bestaat hiervoor wel de zogenaamde rogatoire commissie. Natuurlijk is dit een efficiënt middel, maar het is ook onderhevig aan allerlei tijdrovende procedures die nauwkeurig moeten worden gevolgd.

Er bestaan nog andere contactvormen. Maar het is de vraag of deze werkelijk efficiënt zijn om de aldus uitgewisselde informatie in dossiers officieel bruikbaar te maken. Een andere vorm van juridische uitwisseling, vergelijkbaar met FISCALIS, kan de Europese gerechtelijke samenwerking en informatie-uitwisseling alleen maar ten goede komen. Een persoonlijk aanspreekpunt hebben in eender welke lidstaat, is voor onderzoekers die zich bezighouden met grensoverschrijdende witteboordencriminaliteit van onschatbare waarde.

11. Suggesties

Uit het voorgaande is gebleken dat het bestrijden van btw-carroussels, vaak ingewikkelde systemen, zeker niet eenvoudig is. Fiscaal speurwerk wordt door een veelvoud van factoren bemoeilijkt en de fiscale en gerechtelijke strijd is ongemeen moeilijk en hard. De facto is het een ongelijke strijd, vergelijkbaar met een boksmatch waarbij de ene met één hand op de rug moet vechten.

Wat maakt het specifiek moeilijk voor de fiscale en gerechtelijke controleurs?

- Het gaat om internationaal opgezette fraudesystemen, die gezamenlijk en eigenlijk liefst gelijktijdig moeten worden aangepakt. In 1993 was het niet echt moeilijk om een fraudesysteem op te zetten waarbij de toenmalige lidstaten allemaal waren betrokken;
- Zelfs in België is het opzetten van een frauduleuze constructie relatief eenvoudig. Het systeem wordt simultaan, zowel in het noorden als in het zuiden van het land opgezet. Daardoor zijn er zowel meerdere bevoegde btw-controlekantoren als gerechtelijke arrondissementen betrokken. Bovendien moet veel aandacht gaan naar de correcte en uiterst zorgvuldige toepassing van de vigerende taalwetgeving om procedurefouten te vermijden. Toen en tot de dag van vandaag, spelen nog steeds dezelfde problemen. Die alleen te voorkomen zijn door tijdig en efficiënt samen te werken en geen “cavalier seul” te spelen. En juist daar knelt nog steeds het schoentje, wat er officieel ook mag worden beweerd.
- Fiscaal en in theorie kan gemakkelijk de indruk van samenwerking worden gegeven, maar op juridisch vlak ligt dit heel wat moeilijker en complexer. Iedere Procureur des Konings is “baas in zijn eigen huis” en doet eigenlijk zijn zin.
- Het gaat bij btw-carroussels steeds om bendevoering, omdat er minstens drie personen bij betrokken zijn, meestal zelfs een veelvoud ervan. Het is kinderspel om met facturen de schatkist leeg te melken en veel te lang uit het controlerende vizier te blijven.

Voor de fiscale controleurs, die zich meestal als eersten met deze problematiek geconfronteerd zien, is het van primordiaal belang een aantal “knipperlichten” te herkennen. Hierna volgt een niet volledige opsomming ervan:

- plotse en zeer grote btw-belastingkredieten,
- het ontdekken van de twee categorieën niet-indieners/**niet-betalers, en niet-betalers**
- plotse explosie van het totale zakencijfer,
- plotse en belangrijke verhoging van het vak op het aangifteformulier, waarin de export door een firma wordt aangegeven,
- aanzienlijke en onverklaarbare verschillen tussen het vak van de aankopen van handelsgoederen en de listing van leveranciers;
- een maatschappelijke zetel of uitbatingzetel bij een servicebureau, een appartementsgebouw, bestemd voor private bewoning, een postbusfirma of op exotische en fiscale paradijzen;
- douanelistings, waarop zowel invoer vanuit als uitvoer naar derde landen staat;
- aangegeven statistische gegevens vergelijken met Intrastat-gegevens,
- speciale aandacht voor eventueel vervalste douanestempels,
- personen die zomaar uit het niets komen en beweren dat zij de finesses van de markt en artikelen, zoals computerchips, computergeheugen, gsm -toestellen en andere, waar zij tot voor kort nog nooit van hadden gehoord, grondig kennen en beheersen zonder ooit in één van deze sectoren te hebben gewerkt,
- een overaanbod aan bewijzen om intracommunautaire leveringen te bewijzen,
- de kwaliteit van de voorgelegde vervoerdocumenten en in het bijzonder de juiste vermeldingen op de juiste plaats;
- de betalingswijze van het vervoer, wanneer, en vooral wie is de echte betaler?

Er is echter vooral nog veel wettelijk werk aan de Europese winkel. Uit de vergelijking tussen de Europese lidstaten van hun toepassing van de “verlegging van de heffing van de btw naar de in te dienen aangifte” komt toch één en ander het licht. Er heerst op dit vlak in Europa een totale kakofonie! De bijgevoegde tabel en hoofdstuk 9 tonen dit duidelijk aan.

Slechts in een paar gevallen zijn er in een beperkt aantal lidstaten gelijklopende sectoren, waar de regeling van de verlegging van de heffing wordt toegepast. Het resultaat is dan ook direct zichtbaar. In deze sectoren is er lokaal en plaatselijk geen btw-carrouselfraude meer.

Toch lijkt in politiek Europa niemand ervan overtuigd dat het veralgemeend invoeren van deze regeling in iedere lidstaat niet alleen echt soelaas, maar ook eenvormigheid en administratieve eenvoud kan brengen. Als er door de Europese instanties teveel aan de nationale wetgeving wordt gemorreld, komen vele nationale en nationalistische reflexen los. Veel van deze reacties zijn overtrokken en overdreven en bovendien totaal naast de kwestie. De misplaatste argumentatie lijkt er op te wijzen dat men deze kwaadaardige fraudevorm niet wil uitbannen.

Hoewel het een oplossing zou bieden lijkt het voorlopig *wishful thinking* ervan te dromen dat in iedere lidstaat de verlegging van de heffing voor alle nationale handelstransacties wordt ingevoerd.

Enkele voordelen van de verlegging op een rij gezet.

De belastingplichtige verkoper moet de btw niet meer voorschieten en doet hiermee ontegensprekelijk een financieel voordeel. Gedaan dus met de voorfinanciering aan de staat. Nu moet de aangerekende btw hoe dan ook aan de schatkist worden betaald ook al is de hieraan gerelateerde factuur niet betaald.

De wachttijd op het eventueel effectief terugbetaalbare saldo, die in het slechtste geval kan oplopen tot 4 à 6 maand, zal wegvallen. Momenteel wordt bij de klant de aangerekende en aftrekbare btw via de periodiek in te dienen btw-aangifte verrekend.

Het predicaat 'werkelijke ontvanger van de btw' valt de facto weg. Heel wat financiële middelen kunnen vrijkomen om de betalingstermijn in te korten of om investeringen te verrichten of te versnellen.

De **niet-indiener/niet-betaler en de niet-betaler** worden totaal irrelevant en nutteloos door het toepassen van de regeling van de verlegging van de heffing. Deze stelende schakel wordt onherroepelijk en definitief uitgeschakeld.

Als het btw-bedrag niet meer op de factuur wordt vermeld, kan het ook niet meer worden verduisterd. Men kan niet meer “vergeten” het geld door te storten aan de nationale schatkist en het kan niet meer ten onrechte worden afgetrokken.

Enkele mogelijke nadelen van de verlegging op een rij gezet.

Bij niet correcte toepassing van deze regeling is het mogelijk dat de aftrekbare btw niet juist wordt berekend en bestaat de mogelijkheid

- dat er te weinig btw wordt betaald of
- dat het saldo “terug te betalen en/of vorderen btw” te groot is.

Wat is een niet correcte toepassing?

In de boekhouding moeten bij de verlegging van de heffing zowel de verschuldigde als de aftrekbare btw altijd worden geboekt. Hoewel het resultaat bij een doorsnee belastingplichtige bijna steeds nul zal zijn, bestaat de mogelijkheid dat niet alle verschuldigde btw aftrekbaar is.

Indien deze boekingen worden weggelaten, bestaat de mogelijkheid dat de afgetrokken btw, de werkelijk aftrekbare btw overschrijdt. Hierbij gaat het om de bestaande nationale beperkingen van het recht op aftrek, die zo zouden kunnen worden omzeild. Hier worden de gemengde btw-belastingplichtigen bedoeld die een activiteit uitoefenen, die slechts gedeeltelijk aan de btw is onderworpen en waardoor er een beperkt recht op aftrek bestaat.

...

Vergeleken met de volledige btw op de factuur, zou deze eventueel toekomstige fraude mogelijkheid beduidend minder schadelijk en groot zijn, aangezien bij de verleggingregeling geen enkele belastingplichtige het totale btw-bedrag ter zijner beschikking heeft.

Zelfs indien deze aftrekfraude in bende zou worden gepleegd, is deze schade eenvoudiger door de fiscale controleurs te ontdekken en gemakkelijker te bestrijden omdat het een nationale aangelegenheid blijft. Grensoverschrijdend onderzoek is niet nodig.

De onderzoeksdoelstellingen en -methoden zijn hieraan eenvoudig aan te passen. Het zou voor nationale controlediensten ook niet meer nodig zijn om vragen tot wederzijdse administratieve of juridische bijstand Europa rond te sturen (en niet langer veel te lang op een antwoord te wachten).

In iedere Europese lidstaat pocht men de laatste jaren graag met controlesystemen zoals *data mining*, *data warehousing* of andere performante onderzoeksmiddelen. Het zou een koud kunstje zijn om deze eventueel nieuwe fraudevorm in een oogwenk te ontdekken en efficiënt te bestrijden. Hiertegen kan dan zowel fiscaal als gerechtelijk veel sneller en efficiënter worden opgetreden.

Wat moet er op Europees wetgevend gebied worden geregeld?

Iedere lidstaat moet zeer streng en van dichtbij toezien op de correcte toepassing van deze verleggingregeling. Via een informatiecampagne kan men iedere belastingplichtige erop wijzen en benadrukken dat een correcte toepassing verplicht is. Toch is deze campagne niet echt nodig: in alle huidige lidstaten, behalve in Cyprus, is deze regeling in meer of mindere mate gekend en van toepassing.

De tekst van een eventuele Europese verordening moet helder, kort, bondig, krachtig en niet interpreteerbaar zijn. Uitzonderingen kunnen niet worden toegestaan en een harde hand, zijnde hoge boetes, zorgt er voor dat deze regeling van bij invoering direct goed functioneert. De sterkste ontrading blijft een greep in de portemonnee van de fraudeur of crimineel.

De fouten uit het verleden, zoals de hiervoor aangehaalde geveinsde onkunde of vergetelheid, moeten worden voorkomen. Er is al meer dan genoeg gemeenschapsgeld door deze fraudevorm verloren gegaan.

Wat is er in het verleden gebeurd bij gedeeltelijke invoering van de verleggingregeling?

Sinds het einde van de jaren '90 is Groot-Brittannië het mikpunt en financieel middelpunt van gigantische btw-carrousels in gsm-toestellen en computerchips.

Meerdere fraudecircuits bestaan naast elkaar en dulden elkaar zolang iedereen maar zijn eigen ding doet en niet in andermans vaarwater terecht komt. De schade is niet te omschrijven, gigantisch als woord is niet sterk genoeg om de verliezen in de honderden miljoenen ponden uit te drukken.

Niettegenstaande zeer gemotiveerde en bekwame fraudebestrijders vaak simultane controles met buitenlandse collega's uitvoeren en succesrijk afronden, blijft deze pest plaag het land maar teisteren en geselen.

In de loop van 2007 besluit de toenmalige regering bij de Europese autoriteiten een aanvraag in te dienen om enkel voor gsm-toestellen en computerchips de verleggingregeling te mogen toepassen.

Deze aanvraag wordt goedgekeurd en binnen de kortste keren verdwijnen de btw-carrouzels in deze goederen. Evenzeer en zeker al bij voorbaat worden de "geweerde" goederen vervangen door andere, o.a platinum en ander fraais, als het maar duur is en veel geld opbrengt.

Natuurlijk krijgt deze aanvraag ruchtbaarheid zodat het voor de wittebroodcriminelen een klein kunstje is om het geweer onmiddellijk van schouder te veranderen. Per direct verandert de omschrijving van de gefactureerde goederen.

Dit voorbeeld, zo uit de realiteit geplukt, bewijst dat enkel discrete maar goed doordachte, vastberaden en vooral snelle Europese acties tot succes zullen leiden. Eindeloos gekakel en gekibbel moeten worden vermeden.

Tot voor kort waren er btw-carrouzels in gsm-toestellen actief tussen Italië, Slovenië en Hongarije. Deze brachten voor alle deelnemers gigantisch veel geld op. Wie doet hier nu iets aan?

Kan een nationale schatkist hierdoor werkelijk financiële schade lijden?

Dit lijkt weinig waarschijnlijk aangezien bij iedere bijzondere Europese beslissing of beschikking volgende tekst staat:

"The derogation has no adverse impact on the Communities' own resources accruing from VAT. - De derogatie heeft geen negatieve gevolgen voor de eigen middelen van de Unie uit de btw."

Hoe zou dan een nationale schatkist effectieve schade kunnen leiden aangezien de Europese middelen voortkomen uit de btw-opbrengsten van iedere lidstaat?

Het is mogelijk dat, uitgedrukt in absolute cijfers, de ontvangsten op de diverse schatkistrekningen van de verschillende lidstaten zullen dalen. Alleen vermoeden wij dat in de huidige statistische weergave per land, er enkel met deze absolute cijfers rekening wordt gehouden. Vergeten wij echter niet dat er niet alleen ontvangsten zijn, er zijn ook de terugbetalingen.

Enkel het verschil tussen deze bedragen kan effectief worden aangewend door eender welke lidstaat om zijn verplichtingen tegenover de EU te voldoen.

In een aantal lidstaten bestaan er maandelijkse terugbetalingen. Na het indienen van een gemotiveerde aanvraag wordt dit onderzocht en al dan niet toegestaan. Bij goedkeuring worden er formaliteiten en verplichtingen opgelegd. Eens het dossier is goedgekeurd en na een paar vluchtige controles, wordt naar deze dossiers niet meer omgezien. Het recht is verworven en men veronderstelt dat de belastingplichtige zich daarna als een “heilige” gedraagt. Dit is uiteraard niet altijd het geval.

In de meeste lidstaten worden de gewone btw-terugbetalingen, die meestal per kwartaal plaatsvinden, zeer beperkt en via steekproeven gecontroleerd. Deze controles hebben een wisselend succes en met de huidig geldende regels heeft men soms wel eens het vermoeden van btw-carrouselfraude.

Het is evenwel duidelijk dat voor beide terugbetalingvormen een heel apparaat op poten moet worden gezet en goed onderhouden. En dan nog is men afhankelijk van de kwaliteit van het geleverde controlewerk. Succes bij fiscale controles is geen evidentie en nooit gegarandeerd.

Bij invoering van de verleggingregeling is dit apparaat niet meer nodig, toch niet meer in de nu bestaande omvang en voor wat er nu mee wordt uitgevoerd. De vrijgekomen middelen, de logistiek en vooral de mankracht, zouden anders en gericht kunnen worden ingezet, zonder ook maar één eurocent meerkost! Verbeterde fraudebestrijding zonder nieuwe aanwervingen en besparingen op het aantal ambtenaren, welke regering droomt daar niet van?

Welke sectoren komen het meest in aanmerking?

Het is allicht politiek niet haalbaar de verleggingregeling meteen voor alles in te voeren. Toch is het aangewezen erover na te denken om dit in een aantal sectoren wel te doen.

De ervaring heeft geleerd dat volgende sectoren zeer populair zijn om er snel en op een slinkse wijze bergen geld mee te verdienen:

- gsm-toestellen,
- computerchips en computergeheugen,
- hifi-, audio- en videoapparatuur,
- voedsel en allerlei drank,
- de textielsector,
- personenwagens,
- de CO₂ emissierechten.

Dit zijn uiteraard stevige markten waar de concurrentie bikkelhard en meedogenloos is. Zoals hierboven beschreven en uit de bijhorende schema's blijkt, is het aangewezen volgende sectoren meteen te weerhouden:

- de hele telefoniesector, vast, mobiel en toebehoren inbegrepen,
- de computersector, alle hard- en software inbegrepen,
- de hele sector van hifi, audio- en videoapparatuur, alle gegevensdragers inbegrepen,
- de textielsector, vanaf de grondstoffen tot eender welk afgewerkt product,
- alle voedselwaren en alle drank, zonder enige uitzondering,
- de CO₂ emissierechten, met alle aangelanden en in alle lidstaten.

In de personenwagensector is de fraude ook onwaarschijnlijk groot, maar daar spelen de ingewikkelde wetgeving en de verwarrende omschrijvingen een doorslaggevende rol. Het gaat niet alleen om nieuwe wagens, maar eveneens over niet-nieuwe en tweedehandswagens. De verschillende definities zijn echt niet eensluidend en de regels per lidstaat zijn erg verschillend qua inschrijving, formulieren en de manier waarop de controle hierop wordt uitgeoefend. Het verdient zeker aanbeveling om in aan later stadium eerst deze sector aan uniforme Europese regels te onderwerpen en dan de verleggingregeling op te leggen. Of kan deze operatie in één keer, snel en vastberaden worden uitgevoerd om ook deze sector helemaal op te schonen?

Het zou geen moeite mogen kosten om de lidstaten te overtuigen deze regeling in de aangehaalde sectoren aan te nemen. Met welke redelijke en objectieve argumenten kan deze regeling worden tegengehouden als er een zware open wonde, die al sinds 1 januari 1993 ettert en voor erge koppijnen zorgt, meteen definitief kan worden geheeld en volledig hersteld?

Daarna zal het werk erin bestaan de producerende firma's te contacteren en hen deze problematiek voor te leggen, ervoor te zorgen dat zij aan deze vuile markten niet deelnemen en hen tegelijkertijd te sensibiliseren voor de deloyale en concurrentieverstorende prijsvorming.

Er bestaat in Europa al zoiets als een "M.O.U.", dit is een "*memorandum of understanding*". Het is zeker niet wijd verspreid en eerder typisch Brits. Of het werkelijk een goed resultaat geeft, is niet echt duidelijk.

In zo een document wordt met producenten overeengekomen dat zij binnen het bestaande wettelijk kader alles zullen doen om btw-carrouselfraude te helpen voorkomen. Dit gebeurt door eender welke aanwijzingen of aanduidingen onmiddellijk aan de bevoegde nationale of Europese instanties te melden en indien nodig zelf in hun eigen distributiesysteem of bij hun klanten in te grijpen.

Waarom niet opteren voor de invoering van het definitieve stelsel? Op 1 januari 1993 is immers het voorlopige stelsel ingevoerd, dat na 18 jaar nog steeds van kracht is. Het definitieve stelsel gaat ervan uit dat de belasting over de toegevoegde waarde in de lidstaat van oorsprong wordt aangerekend en in de lidstaat van aankomst via de in te dienen btw-aangifte wordt afgetrokken.

Het invoeren van nieuwe maatregelen gebeurt meestal via een richtlijn. Dit initiatief is natuurlijk nobel en edel, en de eer wordt aan iedere lidstaat zelf gelaten om de nationale wetgeving aan te passen aan de nieuwe richtlijn. Alleen hebben het verleden en de praktijk voldoende bewezen dat nationale autoriteiten niet meteen staan te springen om dit te doen. Vaak is het een processie van Echternach of gewoon onwil om een richtlijn te implementeren. Hoeveel keren zijn verschillende lidstaten al niet terecht gewezen door de Commissie wegens het te vaak en meestal laattijdig omzetten van richtlijnen?

Het valt vooral op dat er in de Europese Unie geen enkele eenvormigheid bestaat. Nochtans is dit één van de meest uitgesproken gedachten in heel wat pompeuze toespraken van belangrijke Europese leiders. Daarenboven zou deze eenvormigheid een doel op zich moeten zijn om eender welk probleem efficiënt en adequaat aan te pakken en op te lossen.

We zagen reeds dat de bouw- of onroerende sector, de afvalsector en de handel in CO₂ emissierechten de enige drie sectoren zijn waar toch een meerderheid van de lidstaten heeft ingezien dat dit de juiste wijze is om de btw-carrouselfraude te voorkomen.

In de zeer fraudegevoelige sectoren zoals gsm-toestellen en computerchips en computergeheugen passen slechts twee lidstaten de verleggingregeling toe.

In Cyprus is het stelsel van de verlegging van de heffing niet van toepassing. Dit is frappant en hoe zou het daar zitten met de btw-carrouselfraude?

De onderzoekspraktijk en multilaterale controles hebben voldoende bewezen dat in alle lidstaten btw-carrouselfraude welig hebben getierd, nu nog actief zijn en er nog steeds grote financiële schade aanrichten.

Iedereen weet dat het onnoemelijk veel tijd vraagt om op Europees vlak eender welke beslissing te nemen en een verordening in die zin goed te keuren. Bovendien kan eenvoudig tijd worden gerekend en gewonnen via amendementen en dit speelt enkel in het voordeel van de nog steeds actieve fraudeurs.

Het is dan ook een belangrijke reden om veranderingen snel en vastberaden via een verordening in te voeren. Een verordening is niet alleen dwingend, er is ook steeds een verplichte datum van inwerkingtreding vermeld.

Zo weet iedere nationale gezagsdrager wanneer en waar hij of zij aan toe is. Hij of zij hoeft geen moeite meer te doen om de nationale wetgeving aan te passen, Europa heeft alles gedaan. Wat een energie- en tijdsbesparing leveren dit niet op?

Zo kunnen andere prangende problemen bij prioriteit worden aangepakt, zoals de strijd tegen de andere vormen van fiscale en sociale fraude, de te dure prijzen in meerdere sectoren, een duurzaam ecologisch Europa uitbouwen en nog zoveel nobele doelen nastreven, die nog niet zijn bereikt.

12. Epiloog

Het Belgische EU voorzitterschap anno 2010, is afgelopen en eind juni liep ook het Hongaarse op zijn laatste benen. Algemeen werd het Belgische voorzitterschap geprezen voor de manier waarop het werd uitgevoerd, ondanks de eerder moeilijke binnenlandse politieke situatie en met een regering van lopende zaken. Inderdaad, het Belgische EU voorzitterschap heeft een aantal hinderpalen geruimd en aanpassingen aan het Verdrag van Lissabon verfijnd en doen accepteren.

Een regering van lopende zaken kon nooit “volle gas geven” of “erin vliegen” want ergens was er wel een al dan niet ernstig politieke of communautaire angel, die een parfum van crisis had kunnen veroorzaken. Ego’s mogen tenslotte ook niet al te ernstig worden geschaad of zomaar voorbij gelopen om zo elke mogelijke gezichtsschade zeker tot het minimum minimorum te beperken.

Op 17 en 18 december 2010 werd het Belgische EU voorzitterschap afgesloten met een vergadering van alle staatshoofden en regeringsleiders. Ondanks dat het maar een “lopende zaken” regering betrof, werd zij met luid over Europa weergalmende lofuitingen, gaande van zeer goed tot meer dan uitmuntend, overladen, ja bijna gelauwerd als een Olympische kampioen in het “virtueel geld scheppen”.

Bij het groepsbeeld op televisie en op de groepsfoto droop de zelfvoldaanheid van de Europese gezichten.

Volgens mondiale kenners, het I.M.F. en een zeker ratingbureau - dat zichzelf uitstekend vindt, maar de bankencrisis niet zag aankomen en die het gigantische Amerikaanse openbaar deficit echt niet zo erg vindt - was deze hoorn des overvloeds aan complimenten en gelukwensen volledig terecht.

Ook het Belgische parlement heeft met vreugde kennis genomen van de zegebulletins die de ontslagnemende regering over haar voorzitterschap rond toetert. Dat de Europese Unie wordt aangestuurd door een oligarchie van bankiers en financiers, niet eens zo verschillend met die in Rusland, overigens een bedenking van de IMF-econoom Simon Johnson, ontging de parlementariërs ten enenmale.

Inderdaad, het financieel Europese reddingsfonds voor armlastige banken en schatkisten werd officieel boven de doopvont gehouden en werd gevoed met het astronomische en bijna niet meer neer te schrijven bedrag van **750.000.000.000,00 Euro!**

En toch gaat het uitbetalen van enorme en niet gerechtvaardigde bonussen aan zogenaamde “topbankiers” vrolijk door. Het terugbetalen van de ontvangen staatssteun is een zorg voor veel later. En misschien volgt er wel een “schuldherchikking”, een eufemisme om schulden te verminderen of gewoon kwijt te schelden!

Welke Europeaan kan zich hierbij nog voorstellen over welke bedragen het écht gaat zonder te duizelen? En bij het stiekem en ouderwets omrekenen naar de vroegere franken, marken, gulden, lires en drachmen zou deze Europeaan zeker in zwijm vallen.

Alsof enkel en alleen banken en aanverwanten belangrijk zijn. Er is onnoemelijk veel en overdreven aandacht besteed aan het stevige garantiefonds om deze armlastige instellingen toch maar te kunnen blijven steunen met massaal veel geld, via allerlei mechanismen en belastingen, opgehaald bij de melkkoe bij uitstek en van dienst: de belastingplichtige burger.

Ware het ook niet zinvol en burgervriendelijk geweest om op diezelfde doortastende en mediagenieke wijze evenveel tijd te spenderen aan het nemen, doordrukken en te doen uitvoeren van vastberaden en efficiënte maatregelen om de fiscale fraude eindelijk eens Europees daadwerkelijk aan te pakken en te bestrijden?

Helaas, geen enkele Europees uniforme doortastende maatregel pakt de welig tierende fiscale fraude in het algemeen en de btw-carrouselfraude in het bijzonder aan. Er werd geen enkel verordeninginitiatief voorgesteld of voorbereid door Hongarije. Het Hongaarse voorzitterschap heeft op dit vlak geen enkel soelaas gebracht. Laten we hopen dat de Polen iets meer vorotvarendheid aan de dag leggen.

Er zijn een aantal interessante initiatieven genomen of ten minste op de agenda gezet. Één in potentie nuttig fiscaal initiatief is het op poten zetten van Eurofisc,, die (krachtens artikel 62 van de EU Verordening 904/2010) op 1 november 2010 van start moest gegaan.

Het is een begin, maar wat zal het worden? Hopelijk méér dan een Europese praatbarak. Eurofisc zal volgens de regels, beschreven in de aangehaalde verordening, eenmaal per

jaar verslag uitbrengen aan de Europese Commissie. We zullen dat met bovengemiddelde belangstelling lezen. Zal hier eindelijk eens wat daadkracht van een fiscaal samenwerkend Europa uit blijken? Of zal Eurofisc naast praatbarak dienen als reisbureau, om voor een aantal *happy few* leuke en “nuttige” verplaatsingen in Europa mogelijk te maken?

We vrezen oprecht dat deze Eurofisc structuur hetzelfde lot zal zijn beschoren als andere voorgaande Europese initiatieven, zoals nieuwe regelgeving rond de strijd tegen fiscale fraude die niet heeft opgebracht wat fiscalisten ervan verwachtten.

Het is alleszins geen goed voorteken dat de notulen van de eerste vergadering als soort een mysterieuze relikwie, ver van iedere openbaarheid, worden verborgen. Zelfs officiële vragen aan de bevoegde Europese autoriteiten om de openbaarheid van bestuur toe te passen, werden genegeerd en zonder gevolg geklasseerd. Als een *deus ex machina* verscheen er echter een artikel over “Eurofisc” in de meest recente editie van Fininfo, een publicatie van de F.O.D. Financiën. In dit artikel werd het gordijn voor dit Europees gecoördineerd Eurofisc netwerk even opgelicht.

In Fininfo worden voor Eurofisc vier werkerreinen gedefinieerd:

- 1) **MTIC** (*missing trader intracommunity fraud*), generiek netwerk dat voor alle mogelijke fraudegevallen zal worden gebruikt.
- 2) **Cars, boats en planes**, netwerk dat specifiek op alle actieve fraudegevallen rond voertuigen, vaartuigen en vliegtuigen plaatsvindt.
- 3) **CP42**, gericht op het misbruik van douaneprocedures, die dan op hun beurt btw-fraude vergemakkelijken.
- 4) **VAT-observatory**, observatiepost voor het opsporen van nieuwe fraudetendensen met behulp van risicoanalyse en gespecialiseerde studies, om zo een platform te worden voor nieuwe werkerreinen.

Maar helaas is er in deze vier werkerreinen niets nieuws onder de zon.

- MTIC staat voor missing trader intracommunity fraud en dat betekent niets anders dan intracommunautaire fraude, dat draait rond de niet-indieners, een radar van btw-carrouselfraude.

- Voertuigen, vaartuigen en vliegtuigen, de fraude in deze voertuigensectoren is zo oud als het btw-systeem zelf. Voor vaartuigen hebben in het verleden al meerdere succesrijke multilaterale controles plaatsgevonden, en blijktbaar zijn nu de vliegtuigen ontdekt.
- CP 42, fraude met douanedocumenten, bestaat al jaren zonder dat er ooit iets ernstigs tegen werd ondernomen en het thema lijkt nu herontdekt. Het gaat erom dat volgens het papieren document de goederen, die een Europese haven binnenkomen, intracommunautair worden geleverd naar een andere lidstaat, maar in feite in de lidstaat van aankomst (waar goederen oorspronkelijk aankwamen) blijven en daar in het zwart worden doorverkocht,
- VAT-observatory, lijkt sterk op het optuigen van een overbodige praatarak.

Wat er op de tweede vergadering van Eurofisc, georganiseerd in de loop van maart 2011 in Amsterdam, werd besproken blijft eveneens een zeer goed bewaard geheim, vergelijkbaar met de verkiezing van de Paus.

Volgens het reeds geciteerde artikel in Fininfo werd met zekerheid beloofd dat de vier werkterreinen begin 2011 operationeel zouden zijn. Prachtig, maar waarom wordt er over dit nieuwe orgaan zo weinig in alle openheid gecommuniceerd? Vallen de resultaten tegen of waren de verwachtingen te hoog gespannen en was de lat te hoog gelegd?

De welig tierende btw-carrouselfraude en andere ernstige btw-fraude vergen nu een doortastende en resultaat gerichte aanpak. Wat er aan fraude in Europa bestaat, is ondertussen genoegzaam bekend. Nieuwe technieken zijn er niet meer te ontdekken, alleen maar betere varianten op ontdekte en ontmantelde systemen. Het opnieuw onderzoeken en beschrijven van btw-carrouselfraude is simpelweg verloren moeite, tijd en geld. We hebben met andere woorden geen VAT-observatory nodig, maar daadkrachtige Europese politici.

De opeenvolgende Europese aanpassingen van zowel richtlijnen als verordeningen, hebben alvast niet het beoogde resultaat gehad. Ondanks veel goede wil en zeer goede bedoelingen blijft de btw carrouselfraude overal in het eegemaakte Europa meer dan welig tieren.

Na zeven jaar is **EU Verordening 1798/2003 van 7 oktober 2003** - toen de moeder van de uitwisseling en fraudebestrijding genoemd - al vervangen door EU Verordening 904/2010 van 7 oktober 2010. Het is triest dit te moeten vaststellen. De logische conclusie hiervan is dat de wetgeving van 2003 niet heeft opgeleverd wat er van werd verwacht. Het is zeer de vraag of het aantal btw-carrousel tussen oktober 2003 en oktober 2010 drastisch is veranderd. Misschien was er hier en daar een tijdelijk effect of werd enkel aan *window dressing* en *keeping up appearances* gedaan. Maar te gronde is er niets veranderd.

De enige oplossing is een grondige, doordachte en vastberaden Europese wetswijziging. Het opleggen van de regeling “verlegging van de heffing van de btw naar de in te dienen aangifte” is en zal een eerste goede en fundamentele stap zijn. Nog eens de voordelen kort en bondig op een rij:

- **De btw-carrouselfraude zal vanzelf verdwijnen.**
- **Het nut van alle bestaande tussenschakels wordt compleet teniet gedaan.**
- **Door het btw-bedrag op de factuur niet meer te vermelden, kan het ook niet meer worden gestolen.**
- **Het totale factuurbedrag wordt naargelang de lidstaat tussen 15% en 25% kleiner. Geen Europese handelaar, die hierover nog zal hoeven te klagen, en deze middelen kan hij naar eigen goeddunken gebruiken of investeren.** Het zou voor hen wat extra economische zuurstof of investeringsruimte betekenen.

Een drietal parameters in de risicoanalyse zullen moeten worden bijgestuurd om het voor de fiscale opsporingsdiensten mogelijk te maken de toepassing van deze regeling voor verlegging, op te volgen. De drie noodzakelijke parameters zouden zijn: de waarde van de goederen, de verschuldigde btw en de aftrekbare btw. In deze overmatig gesofistikeerde en gedigitaliseerde wereld, kan dit voor de specialisten absoluut geen probleem zijn. Het is nogmaals een kwestie van politieke wil en niet van technologische mogelijkheden.

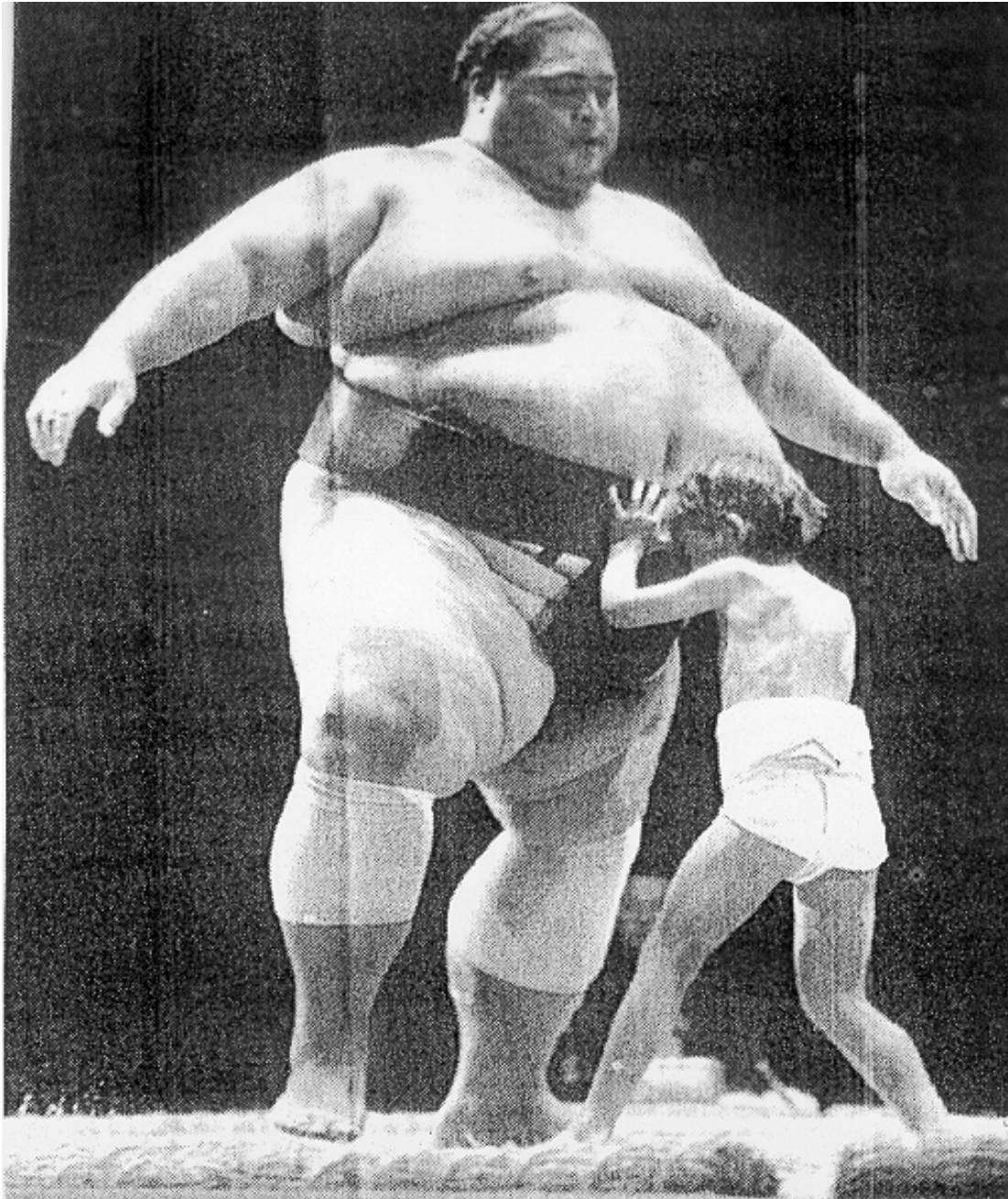
Is het controleren van de nieuw toe te passen parameters en het maken van risicoanalyses, niet één van de gedroomde uitdagingen voor het **VAT-observatory** van de Eurofisc groep? Naast het doen van beleidsmatige voorstellen om het beest genaamd

btw-carrousel eens en voor altijd te vloeren? Zal de andere Europese fiscale fraude hierdoor onmiddellijk en volledig verdwijnen? Natuurlijk niet, maar minstens zal déze geldverslindende fraudevorm definitief naar het rijk der fabelen worden verwezen.

Geen enkele stad of land zijn op één dag of in een oogwenk gebouwd. Maar het verleggen van de btw-heffing zou het begin kunnen zijn van een fiscaal uniform Europa. Een Europa dat de euro deelt, moet ook werk maken van een eengemaakt economisch en fiscaal bestuur.

Stap voor stap, festina lente, maar liefst iets sneller!

Onderstaande foto geeft op dit ogenblik de juiste krachtverhouding weer tussen de witteboordencriminelen en de Europese fiscale autoriteiten. Uitzichtloos en bij voorbaat verloren.

Laten wij de rollen onherroepelijk en definitief omkeren!